

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра теорії і практики перекладу з англійської мови

Кваліфікаційна робота магістра з перекладознавства
на тему: « Вербалізація концепту ТРИВОЖНІСТЬ у сучасному
англійськомовному медійному дискурсі як перекладацька проблема »

Студентки групи МПа 05-21
факультету германської філології і
перекладу
освітньо-професійної програми
Перекладознавство: професійно-
орієнтований переклад
(англійська мова і друга іноземна мова)
за спеціальністю 035 Філологія
Голованчук Інни Володимирівни

Допущена до захисту
« ____ » _____ 2022 року

Науковий керівник:
кандидат філологічних наук,
доцент Галич О.Б.

Завідувач кафедри теорії і практики
перекладу з англійської мови

_____ доц. Мелько Х.Б.
(підпис) (ПІБ)

Національна шкала _____
Кількість балів: _____
Оцінка: ЄКТС _____

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE

KYIV NATIONAL LINGUISTIC UNIVERSITY

Department of Theory and Practice of Translation from the English Language

Master Degree Thesis in Translation Studies

under the title: “ Verbalization of the concept of ANXIETY in modern English-language media discourse as a translation challenge ”

Group MPa 05-21
School of translation studies
Educational Programme Translation
Studies: Specialized Translation
(English and Second Foreign Language)
Majoring 035 Philology
Inna V. Holovanchuk

Research supervisor:
O. B. Halych
Candidate of Philology,
Associate Professor

Kyiv – 2022

Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра теорії і практики перекладу з англійської мови

Затверджую:

Завідувач кафедри теорії і практики
перекладу з англійської мови

_____ (підпис)

доц. Мелько Х.Б.

“10” вересня 2021 р.

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу магістра з перекладознавства

студента(ки) _____ курсу _____ групи факультету перекладознавства КНЛУ

(ПІБ студента)

спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська, **освітньо-професійної програми Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна мова)**

Тема роботи _____

Науковий керівник _____

Дата видачі завдання “10” вересня 2021 р. _____

Графік виконання кваліфікаційної роботи магістра з перекладознавства

№ п/п	Найменування частин і план кваліфікаційної роботи	Графік виконання	Підписи студента і керівника
1.	Аналіз наукових першоджерел і складання бібліографії	Жовтень 2021 р.	
2.	Написання теоретичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 1)	Листопад 2021 р.	
3.	Добір мовного матеріалу тексту і складання Додатку (100 англійськомовних речень та їх переклад)	Грудень 2021 р.	
4.	Аналіз мовного матеріалу тексту, який досліджується, і написання аналітичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 2)	Березень 2022 р.	
5.	Проведення перекладацького аналізу досліджуваного мовного явища і написання практичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 3)	Травень 2022 р.	
6.	Написання вступу і висновків дослідження, подання завершеної кваліфікаційної роботи науковому керівнику для попереднього перегляду	Вересень 2022 р.	
7.	Попередній захист кваліфікаційної роботи і подання завершеної кваліфікаційної роботи на кафедру	05 жовтня 2022 р.	
8.	Оформлення документації (відгуки) і підготовка презентації до захисту кваліфікаційної роботи	Жовтень 2022 р.	
9.	Захист кваліфікаційної роботи магістра з перекладознавства	Грудень 2022 р.	

Науковий керівник _____ (підпис)

Студент _____ (підпис)

**ВІДГУК НАУКОВОГО КЕРІВНИКА
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА З ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА**

студента(ки) _____ курсу групи _____ факультету перекладознавства спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська, освітньо-професійної програми Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна мова)

(ПІБ студента)

за темою _____

Відповідність кваліфікаційної роботи нормативним вимогам (необхідне позначити ✓ або +)		
1.	Наявність основних структурних компонентів	_____ усі компоненти присутні , _____ один компонент відсутній _____ декілька компонентів відсутні
2.	Відповідність оформлення, посилань і списку використаних джерел нормативним вимогам	_____ повна відповідність _____ незначні помилки в оформленні _____ оформлення неправильне
3.	Відповідність побудови вступу нормативним вимогам	_____ повна відповідність _____ відповідність неповна _____ не відповідає вимогам
4.	Відповідність огляду наукової літератури нормативним вимогам	_____ повна відповідність _____ відповідність неповна _____ не відповідає вимогам
5.	Відповідність аналітичної частини дослідження заявленій меті та завданням	_____ повна відповідність _____ відповідність неповна _____ не відповідає вимогам
6.	Відповідність практичної частини дослідження нормативним вимогам	_____ повна відповідність _____ відповідність неповна _____ не відповідає вимогам
7.	Відповідність висновків результатам теоретичної та практичної складових дослідження	_____ повна відповідність _____ відповідність неповна _____ не відповідає вимогам

Особиста думка керівника _____

Кваліфікаційна робота _____ може бути (не може бути)

(ПІБ студента)

рекомендована до захисту

(підпис керівника)

(_____)
(ПІБ керівника)

” ___ ” _____ 2022 року

РЕЦЕНЗІЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА З ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

студента(ки) _____ курсу групи _____ факультету перекладознавства спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська, освітньо-професійної програми Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна мова)

(ПІБ студента)

за темою _____

	Критерії	Оцінка в балах
1.	Наявність основних компонентів структури роботи — <i>загалом 10 балів</i> (усі компоненти присутні – 10 , один компонент відсутній – 5 , декілька компонентів відсутні – 0)	
2.	Відповідність оформлення роботи, посилань і списку використаних джерел нормативним вимогам до кваліфікаційної роботи — <i>загалом 10 балів</i> (повна відповідність – 10 , поодинокі огріхи у форматуванні – 8 , незначні помилки в оформленні – 6 , значні помилки в оформленні – 4 , оформлення переважно не відповідає вимогам – 0)	
3.	Відповідність побудови вступу нормативним вимогам — <i>загалом 10 балів</i> (повна відповідність – 10 , поодинокі огріхи стилістичного характеру – 8 , несуттєві помилки у формулюваннях – 6 , суттєві помилки у формулюваннях – 4 , не відповідає вимогам за структурою і змістом – 0)	
4.	Відповідність огляду наукової літератури нормативним вимогам — <i>загалом 10 балів</i> (повна відповідність – 10 , несуттєві помилки у формулюваннях – 8 , недостатня кількість проаналізованих іноземних джерел (мін. 30%) – 6 , відсутній критичний аналіз наукових праць – 4 , не відповідає вимогам за структурою і змістом – 0)	
5.	Відповідність аналітичної частини дослідження заявленій меті та завданням — <i>загалом 10 балів</i> (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , несуттєві помилки при аналізі фактичного матеріалу – 6 , суттєві помилки при аналізі фактичного матеріалу – 4 , відсутність власного аналізу фактичного матеріалу (100 речень) – 0)	
6.	Відповідність практичної частини дослідження нормативним вимогам — <i>загалом 10 балів</i> (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , несуттєві помилки при перекладі фактичного матеріалу – 6 , суттєві помилки при перекладі й аналізі фактичного матеріалу – 4 , відсутність перекладацького аналізу фактичного матеріалу (100 речень) – 0)	
7.	Відповідність висновків результатам теоретичної та практичної складових дослідження — <i>загалом 10 балів</i> (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , неповне висвітлення результатів дослідження – 6 , часткове висвітлення результатів дослідження – 4 , не відповідає результатам дослідження – 0)	

Усього набрано балів: _____

(ПІБ рецензента)

(підпис рецензента)

” ”

_____ 2022 р

ЗМІСТ

ВСТУП.....	1
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ КОНЦЕПТУ В МОВОЗНАВСТВІ І ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ.....	5
1.1 Вербалізація концепту як перекладацька проблема	5
1.2 Перекладацькі стратегії відтворення концепту	11
1.3 Особливості медійного дискурсу та специфіка його перекладу	17
Висновок до 1 розділу.....	23
РОЗДІЛ 2. ТИПОЛОГІЯ І ФУНКЦІЇ КОНЦЕПТУ У МЕДІЙНОМУ ДИСКУРСІ.....	26
2.1 Класифікація концептів у медійному дискурсі.....	26
2.2 Структурні моделі концепту у медійному дискурсі	34
2.3 Прагматичні функції концепту у медійному дискурсі	40
Висновок до 2 розділу.....	45
РОЗДІЛ 3. ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ ТРИВОЖНІСТЬ У ПЕРЕКЛАДІ ТЕКСТІВ МЕДІЙНОГО ДИСКУРСУ.....	47
3.1 Способи еквівалентного відтворення концепту ТРИВОЖНІСТЬ українською мовою у перекладах текстів англомовного медійного дискурсу	47
3.2 Застосування перекладацьких трансформації для збереження прагматичних функцій концепту ТРИВОЖНІСТЬ у перекладі текстів англомовного дискурсу.....	53
Висновок до 3 розділу.....	66
ВИСНОВКИ	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	72
СПИСОК ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ	79
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ.....	79
ДОДАТОК.....	83
SUMMARY.....	99

ВСТУП

Сьогодні когнітивна лінгвістика посідає передове місце серед актуалізації лінгвістики та різних її галузей в цілому. Вже не одне століття цей мовознавчий напрям хвилює філологів, проте з розвитком сучасних технологій та загального еволюційного розвитку людини, **актуальність** цієї теми тільки зростає, як і необхідність її подальшого розвитку для різних сфер професійної діяльності людини. Перспектива вивчення цієї галузі достатньо висока, оскільки це популярний напрям, який все частіше використовується як підхід до вивчення мови та перекладу з однієї на іншу мов. Концепт цікавий як поняття не тільки з боку структури, а й свої прагматичних функцій та впливу на контекст певного дискурсу.

Концепт – це об'єкт дослідження когнітивної лінгвістики, який можна визначити, як систему поглядів та способів пізнання, розуміння та тлумачення певних явищ і процесів. Робота концептів у когнітивній лінгвістиці полягає у відтворення вже накопиченого знання в мовленнєво-розумовій діяльності людини у нову свідому ситуацію. Концепти моделюють загальну й локальну картину світу, створюють певні рамки й враження, утворюють цілі ментальні світи в свідомості цілого народу, нації тощо.

Метою роботи є аналіз лінгвальних засобів вербалізації концепту **ТРИВОЖНІСТЬ** у сучасному англomовному медійному дискурсі, а також визначення особливостей їх відтворення українською мовою.

Ряд завдань потрібно виконати задля досягнення мети дослідження:

- 1) розгляд концепту як базового поняття когнітивної лінгвістики;
- 2) визначення перекладацьких стратегій, методів та технік відтворення концептів;
- 3) з'ясування особливостей медійного дискурсу та особливостей його перекладу;
- 4) розгляд та аналіз класифікацій концептів у сучасному англomовному дискурсі;

5) визначення лінгвальних засобів вербалізації концепту ТРИВОЖНІСТЬ у сучасному англомовному медійному дискурсі;

6) опис прагматичних функції концептів у медійному дискурсі;

7) визначення та аналіз способів відтворення українською мовою концепту ТРИВОЖНІСТЬ у перекладах текстів англійськомовного медійного дискурсу;

8) дослідження та застосування перекладацьких трансформацій для збереження прагматичних функцій концепту ТРИВОЖНІСТЬ у перекладі текстів англійськомовного медійного дискурсу.

Об'єктом дослідження є концепт ТРИВОЖНІСТЬ як складова міжнародного медійного дискурсу.

Предметом дослідження є лінгвальні засоби вербалізації концепту ТРИВОЖНІСТЬ, а також особливості їх відтворення українською мовою.

Серед актуальних **методів дослідження** можна виділити: описовий та порівняльно-зіставний методи, історико-порівняльний аналіз, також метод спостереження активно залучений у ході теоретичного осмислення поняття концепт. Щодо емпіричних досліджень лексичних засобів вербалізації концепту ТРИВОЖНІСТЬ у англомовному медійному дискурсі, прийнято використовувати концептуальний, компонентний та контекстуальний аналізи, а також стилістичну та когнітивну інтерпретації отриманих результатів. Перекладацький аналіз допомагає визначити прийоми та особливості перекладу цього концепту при відтворенні українською мовою.

Наукова новизна одержаних результатів розкриває глибше уявлення про концепт у цілому та, зокрема, концепт ТРИВОЖНІСТЬ та його вплив на реципієнтів у текстах ЗМІ, дає можливість зрозуміти їх прагматичну цінність, вміння правильно відтворювати й використовувати їх та покладає подальший розвиток вивченню цієї сфери.

Результати досліджень можуть бути використані у подальших лінгвістичних, соціологічних з проблеми перекладу та міжкультурної

комунікації дослідженнях та, навіть, психологічних та журналістських, оскільки концепт – це широко досліджуване явище, яке існує в багатьох сферах діяльності, а таким чином, викликає великий інтерес у спеціалістів цих сфер.

Практичне значення одержаних результатів полягає у їх подальшому можливому використанні у загальних та спеціальних навчальних курсах із теорії та практики англійської мови, лінгвокультурології, перекладознавства, спецкурсах з вивчення та перекладу елементів медійного дискурсу тощо.

Представлені результати можуть використовуватися у викладанні практичного курсу перекладу у вищій школі (розділи «Перекладацький аналіз тексту», «Перекладацькі трансформації», «Галузевий переклад» тощо), а також зіставної граматики англійської та української мов тощо.

Матеріали дослідження складають 100 фрагментів (речень) сучасного англомовного медійного дискурсу, дібрані методом суцільної вибірки з англійськомовних ЗМІ «The Guardian», «BBC», «The Washington Post», «The Telegraph», «The Atlantic», «Healthline», «France24», «The New York Times», «The Hindustan Times», «The Sun» та ін. та їх переклади українською мовою.

Кваліфікаційна робота магістра складається із вступу, трьох розділів, висновків до розділів та загальних висновків, а також списку використаних довідкових, наукових та ілюстративних джерел, додатку та резюме.

У Вступі визначається актуальність, мета і завдання дослідження, наукова новизна й практичне значення, описується структура роботи тощо. У Розділі 1 висвітлюється теоретична основа роботи. У Розділі 2 аналізуються способи та приклади еквівалентних відтворень запропонованих фрагментів. У Розділі 3 показується практична частина роботи, розбирається переклад елементів та визначається використані перекладацькі трансформації, прийоми та методи задля досягнення адекватності. До кожного розділу наводяться висновки, а також з Загальних Висновках узагальнюється увесь проаналізований матеріал та висвітлюються отримані результати й спостереження. Вкінці наводяться використані джерела, додаток із запропонованими 100 фрагментами та їх

перекладом та резюме, де вказуються стисло мета, цілі та матеріал дослідження, стислий зміст роботи, основні отриманні результати та висновки магістерської роботи.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ КОНЦЕПТУ В МОВОЗНАВСТВІ І ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ

1.1 Вербалізація концепту як перекладацька проблема

У сучасному мовознавстві існує багато способів обґрунтування сутності терміну “концепт”. Виокремлюють три загальноприйняті методи розуміння понять, які ґрунтуються на таких позиціях: “концепт” — поняття, яке є синонімом “смислу”. Прихильники цього підходу, серед яких Ю. С. Степанов та ін., віддають перевагу культурним аспектам при інтерпретації цього поняття, розуміючи всю культуру як сукупність понять і взаємозв’язків між ними. У такому розумінні слова “концепт” значення мови трактується як другорядне, яке відіграє лише допоміжну роль [1]. Інший метод, який використовує концептуальний аналіз як основний метод, представляє зміст семантичного складу мовних знаків, серед його прихильників А. Д. Шмельов та ін.. Підходячи з цих же позицій до інтерпретації “концепту”, М. Ф. Алефіренко припустив семантичний підхід до концепту і розглядав його як одиницю когнітивної семантики [2]. На думку прихильників третього підходу, Д. С. Лихачов та ін., “концепт” представляє собою певний симбіоз безпосередньо самого слова з початковим та набутим його значенням. Спільність цих трьох методів полягає в тому, що всі вони стверджують, що між мовою і культурою існує незаперечний зв’язок, але відмінність полягає в їхніх різних поглядах на значення мови у формуванні понять. Об’єкти світу стають культурними об’єктами лише тоді, коли уявлення про них структуруються через етнолінгвістичне мислення у вигляді “кванту”, або “знань-концептів”. З лінгвокультурологічних позицій концепт визнається базовою одиницею культури, її “концентратом”, і є основною одиницею лінгвокультурології. Незважаючи на деякі відмінності трактування поняття концепт у когнітивній лінгвістиці та лінгвокультурології, на думку ряду дослідників, “лінгвокогнітивний та лінгвокультурний підходи до розуміння “концепту” не є взаємовиключними: “концепт” як ментальна освіта у

свідомості індивіда є виходом на “концептосферу” соціуму та зрештою на культуру. Концепт як одиниця культури є фіксацією колективного досвіду, який стає надбанням індивіда.

Хоча термін “концепт” міцно утвердився в сучасній лінгвістиці, досі немає чіткого його пояснення та обґрунтування. Згідно з різними визначеннями [3]:

“концепт” — це розуміння людиною точок зору;

“концепт” — це певне реконструйоване за допомогою мовного вираження та позамовного знання поняття;

“концепт” — інформація про розуміння, мислення та уяву індивідом об’єкта;

“концепт” — будь-яка дискретна одиниця колективної свідомості тощо.

Згідно з наведеними вище визначеннями, найбільш різняться у понятті властивості знання, оцінки, моралі та культури, які беруться за основу у тому чи іншому визначенні. Вчені найпоспідовніше представляють розуміння концепту як “етнокультурної освіти” чи як “етноконцепт”. Ця модель заснована на усвідомленні важливості національної культурної складової у житті народів й суспільств та відображає ідею про те, що “концепт” слугує точкою дотику культурного світу та окремих його значень.

Проте сучасна когнітивна лінгвістика та лінгвістичні концептуальні дослідження пропонують п’ять основних методів розуміння терміна «концепт» [68]:

1) Лінгвістичні когнітивні методи трактують поняття як одиницю нашої свідомості чи психологічних ресурсів. Відповідно до цього методу поняття визначається як багатовимірне смислове утворення, в якому виділяють ціннісний, метафоричний та концептуальний аспекти, розуміється як духовна “сутність, операційна смислова одиниця загальної картини світу”;

2) лінгвокультурологічний метод інтерпретує поняття як основну одиницю культури. Відповідно до цього методу концепт являє собою семантичну структуру, що характеризується властивими мовно-культурними особливостями представників певного етносу. Це концептуальна система з культурними ознаками, сукупність понять про суб’єкт свідомості носія певної культури;

- 3) логічний метод аналізує поняття за допомогою логічних методів і не залежить безпосередньо від мовної форми;
- 4) семантико-когнітивний вивчає семантику лексичного та граматичного поля мовних одиниць. Це виступає основним критерієм розуміння змісту концептів від семантики мови до засобів моделювання концептуальної області;
- 5) метод філософської семіотики описує когнітивну основу знакового походження концепту. Різнобічність понять спонукали до розробки різних класифікацій цього явища за різними стандартами.

I. Гайдук наголошує та підкреслює відсутність єдиного тлумачення цього терміну, що пов'язано з його складною, багатовимірною структурою, яка крім концептуальної основи, містить також соціальну психокультурну частину, яка відбувається не стільки за рахунок мислення носія, але переживається ним: вона включає асоціації, емоції, оцінки, національні образи та конотації, властиві цій культурі [5]. Також лінгвіст встановив, що концепт допомагає відобразити повноцінні картинки або цілий світ у голові людини, що утворюють концептуальну систему, а знаки людської мови кодують значення цієї системи в слові.

Лінгвісти зазначають, що “концепт” має «шарувату» будовою, тобто його структура включає такі ознаки:

- а) основну (актуальність, відомість кожному носію культури);
- б) додаткову (пасивність, історичність, актуальність для окремих носіїв культури);
- в) внутрішню форму, яка зазвичай не усвідомлюється у повсякденному житті та відома лише дослідникам окремого вузького профілю.

Науковий інтерес сучасної лінгвістики представляє підхід до тлумачення визначення концепту як розумового елемента, тобто як спосіб мислення, спосіб утворення думки, певне ставлення чи призму, через яку людина дивиться на світ, сприймає та аналізує його і своє місце у ньому.

Лінгвісти, зокрема, формулюють його як «дискретний ментальний елемент, який є основною одиницею ментального коду людини, має доволі

впорядковану внутрішню будову, є результатом когнітивної (пізнавальної) діяльності людини та суспільства. Також включає в себе широкую інформацію про зображуваний об'єкт чи явище, та конкретну інформацію, що представляє суспільну свідомість та ставлення суспільної свідомості до певного явища чи об'єкта» [6, с. 34].

Лінгвіст Ю. Степанов наголошував на складності структури концепту і звернув увагу на дуалізм: структура містить усі компоненти структури поняття, але з іншого боку, структура концепту робить його культурним феноменом, тобто включає етимологію, історію та інші складові компоненти [8 с. 43]. С. Воркачов, у свою чергу, виділяє в концепті три компоненти: понятійний (ознакову та дефініційну структуру), образний (когнітивні метафори, які підтримують форму концепту у свідомості) та значущий (місце концепту в лексико-граматичній системі мови). У перекладознавстві основними аспектами вивчення концептів є визначення способів їх вербалізації в конкретному дискурсі та визначення особливостей їх структурування з метою дублювання способів перекладу цих понять на цільову мову [9. с. 59]. Теоретико-методологічною основою таких досліджень є теорія інтерпретаційного перекладу О. Черніченко та лінгвістичний підхід до визначення поняття В. Карасика.

Щоб інтерпретувати структуру поняття як більш переконливу, дослідники часто використовують образи, в тому числі метафори. Наприклад. Д. Попова образно представляє концепт у вигляді хмар. Водночас, усі метафори ведуть до так званого поняття базового шару. І.А. Стернін визначає його як чуттєвий образ, що інтегрує концепцію у мисленнєву одиницю з певними додатковими концептуальними ознаками.

Існування додаткових концептуальних функцій є типовим для багатьох комплексних понять, на яких вони функції базуються. Визнання терміна «багатовимірною ідеалізованою формоутворення» є причиною того, що багато лінгвістів розрізняють три компоненти структури терміна: концептуальну базу, образ і значення. На думку більшості дослідників, вирішальним фактором є концептуальна основа поняття. Цей елемент формують фактичні відомості про

реальні чи вигадані об'єкти, які служать основою для створення понять. Образні елементи культурних концепцій пов'язані з тим, як досягається реальність. Образний аспект концепту складається з усіх закріплених у мові наявних уявлень, внутрішньої словоформи, яка допомагає виразити цей концепт.

Не менш важливим є ціннісний концепт: сама ціннісна основа лежить на основі культури, а поняття, водночас, служить її вивченню. Водночас, для ментальних понять ціннісний компонент не є специфічним, оскільки притаманний всім психічним утворенням, що відображають духовну позицію людини.

На думку дослідників, так звана «номінальна щільність» є формальною ознакою культурних понять. Існування багатьох засобів її реалізації в мові безпосередньо пов'язане з актуальністю і важливістю цього поняття. Мовне, культурне та соціальне суспільство, в якому практична чи теоретична цінність явища відбивається в його змісті.. Інший прояв сутнісної значущості культурного поняття посилює його «досвід», духовне життя людини, коли вона стає центром свідомості.

Таким чином, “концепт” — це розумова одиниця, яка є певною мірою та може бути семантично декомпонована, несе в собі певні етнічні та культурні риси і має певну фіксовану мовну форму, відповідно до якої вона проявляється в мовленні. Поняття “концепт” досить складне, оскільки має багато інтерпретацій.

На сьогоднішній день існує п'ять основних підходів до розуміння цієї концепції: філософськосеміотичний, логічний, лінгвокогнітивний, семантико-когнітивний, лінгвокультурологічний, семантико-когнітивний. Однак, незважаючи на численні інтерпретації, багато вчених вважають, що поняття – це лінгвокогнітивна одиниця, яка існує у свідомості людини, але знаходить своє вираження в мовленні. Існує багато класифікацій понять, які базуються на різних критеріях, наприклад, за способом вираження, походженням, структурою тощо. Для лінгвістики існують два основних напрямки вивчення структури поняття (когнітивно-епістеміологічний та системно-ієрархічний). Виявилось, що в дослідженнях структурних характеристик концепту лінгвісти спираються на

структуру, функціонування, розвиток, знання та інформацію, що їм подається, на свою ієрархічну структуру поняття від вищого до нижчого.

Отже, різноманітні наукові підходи розкриття поняття концепт взаємозалежать в сучасній лінгвістиці та визначаються системністю, оскільки поєднують в собі певну кількість розумових операцій та сприяють утворенню слів. Отож, ці підходи дозволяють конкретизувати власне сутнє розуміння терміну “концепт” як операційної одиниці думки під призмою складності. За основу береться як розумова, так і мисленнєва функції, що базуються на розмаїтті значень у лінгвістиці і використовувана в процесі пізнавальної (когнітивної) діяльності людини, яка має синергетичний ефект на поєднанні взаємопов'язаних теоретичних підходів у когнітивній психології та в когнітивній лінгвістиці на базі сучасної англійської мови.

Таким чином, можна дійти висновку, що найактуальшим для нашого дослідження слугує підхід, що представляє собою певний симбіоз безпосередньо самого слова з початковим та набутим його значенням. В свою чергу це говорить нам про безпосередній взаємозв'язок між мовою і культурою. Для подальшого дослідження цієї проблеми є далекоглядні перспективи, оскільки в перекладі текстів медіадискурсів, де часто використовується концептуальний аналіз, концепт відіграє істотну роль.

1.2 Перекладацькі стратегії відтворення концепту

Стратегія перекладу є програмою перекладу; методом виконання перекладацьких задач, що передбачає адекватну передачу вихідної інформації мовами реципієнтів комунікативної спрямованості перекладача, враховуючи культурологічні, ментальні та особистісні якості перекладача, рівень володіння мови, тощо [13]. Відтворення інформації за допомогою перекладацьких стратегій – це програма виконання перекладацьких дій, сформована на основі загального підходу перекладача до перекладу в конкретній комунікативній ситуації двомовного спілкування, що визначається деталями ситуації та метою перекладу, її природою, а також професійною поведінкою перекладача в конкретній ситуації спілкування [27].

Методологічно-педагогічний напрямок перекладознавства бере свій початок з трактатів про переклад 17—19 ст., в яких нормативно сформульовані принципи перекладу, тобто вони поставили собі за мету навчити перекладача перекладанню. Саме з цих позицій розробка стратегії перекладу вважається частиною формування професійної компетентності перекладача [11].

Згідно з дослідженнями вчених і лінгвістів, існує два типи стратегій перекладу, тобто двох різних рівнів:

- на загальному рівні (на рівні всього тексту), тобто на макрорівні тексту, де застосовується глобальна стратегія перекладу;
- на більш конкретному та детальному рівні, тобто на мікрорівні тексту, використовується локальна стратегія перекладу.

Поняття локальної стратегії перекладу розглядалась кількома теоретиками, які зробили внесок у визначення поняття стратегії перекладу. Один із перших і відомих теоретиків, який заговорив про стратегії перекладу та визнав труднощі з визначенням терміна був Ендрю Честерман. Він вважає, що стратегія є інструментом для маніпулювання вихідним текстом. Він стверджує, що стратегічна концепція перекладу є частиною процесу вивчення мови як комунікативної концепції, оскільки перекладач відтворює текст іншою мовою

[21]. Цей теоретик представляє цю концепцію у зв'язку з лінгвістикою текстів. Лінгвіст вважає, що стратегії розуміння стосуються інтерпретації та аналізу вихідного тексту, цільової групи та характеру завдання перекладу загалом. Стратегії висновку застосовуються найперше, тобто йдуть перед усіма іншими стратегіями. Виробничі стратегії розглядаються як результат кількох стратегій розуміння; вони пов'язані з тим, як перекладач маніпулює лінгвістичним матеріалом створивши відповідний цільовий текст. На думку Честермана, перекладацькими стратегіями вважаються ті, які стосуються сфери лінгвістики тексту [21: 93–96].

Очевидно, що стратегії перекладу застосовуються під час процесу переходу тексту від початкового до цільового стану, і передбачають зміну чогось; будь-який переклад передбачає зміну тексту, але вид цих трансформацій, згідно з Честерманом, є таким, який передбачає вибір перекладача, оскільки виникає проблема перекладу, яку потрібно вирішити. Перекладач вимушений використовувати стратегію перекладу у тому випадку, якщо не задоволений рішенням прямої інтерпретації тексту, яка спадає йому на думку, це робиться задля того, щоб зробити цільовий текст максимально природним синтаксично, семантично, ідіоматично та прагматично. Універсальна класифікація лінгвіста має своєю метою виявлення фактів під час перекладу, усвідомлення перекладачем того, що він робить при перекладі тексту, щоб краще зрозуміти свій вибір, щоб вмотивувати його, використовуючи термінологію, доступну на практиці [21: 19–20].

Іспанська професорка, дослідниця та перекладачка Ампен Уртадо Альбір дає визначення перекладацьким стратегіям – «це процедури (свідомі чи несвідомі, вербальні чи невербальні), які використовуються перекладачем для вирішення проблем, які виникають під час виконання процесу перекладу з певною метою» [19]. Перекладачі використовують стратегії для розуміння, наприклад: розрізняти головні і другорядні ідеї, встановлювати концептуальні зв'язки, шукати інформацію; і для перифразу, наприклад: перефразування, переклад, говоріння вголос, уникання або заміна близьких до оригіналу слів.

Оскільки стратегії відіграють важливу роль у вирішенні проблем, вони є центральними елементами із яких складається компетенція перекладу. Стратегії відкривають шлях до пошуку відповідного рішення для перекладу. Оскільки рішення реалізуються за допомогою певних технік, стратегії та методи перекладу займають різне місце у вирішенні проблем: стратегії є частиною процесу, а методи впливають на результат. Однак деякі механізми можуть бути і як стратегіями, і як методами. Наприклад, використаний в перекладі тексту перифраз може слугувати рішенням проблем у процесі інтерпретації, тобто це може бути стратегією перефразування, а також може служити ампліфікацією, тобто технікою посилення, щоб зробити фрагмент зрозумілим читачам вихідною мови. Це не означає, що перефразування як стратегія обов'язково призведе до використання техніки посилення, або ампліфікації, результатом може бути створення дискурсивного компонента, еквівалентний усталений вираз, адаптація тощо.

Перекладач може зіткнутися з різноманітними проблемами під час роботи, серед яких: прагматичні проблеми перекладу, культурні, лінгвістичні та текстові проблеми перекладу. Перекладач повинен знати структуру іншої мови та її мовну різноманітність. Принципи та визначення основних понять у перекладознавстві мають велике значення в процесі перекладу [43]. Сама стратегія перекладу передбачає основу вибору тексту оригіналу та методу чи техніки його перекладу, що залежить від кола культурних, літературних, мовних та позамовних передумов. Щоб забезпечити адекватний переклад, слід вибрати відповідну стратегію перекладу.

Семантичний переклад текстів є природною взаємодією двох стратегій. Це націлення на мовне висловлення та збереження характеристик вихідної форми. Комунікативним методом перекладу є відправка такого типу оригінальної інформації. Це дозволяє отримати перекладений текст, який добре вплине на одержувача. Переклад повідомлення враховує прагматику одержувача.

Методи перекладу на відміну від способів перекладу не є об'єктивно існуючими шаблонами, а взаємопов'язані, вони створюються перекладачами з

урахуванням типу і способу перекладу (метод семантичного аналізу, метод трансформації). Найважливішими факторами, що визначають вибір стратегії перекладу, є мета перекладу, тип тексту, який перекладається, і тип одержувача перекладу. Завдяки варіативності та різноманітності елементів стратегії перекладу, їх гнучкості та ефективності, перекладач систематизує відомі йому перекладацькі рішення, не обмежуючи кількість нових рішень.

На думку К. Чуковського, переклад — це велике мистецтво. Переклад має відтворювати дух вихідного тексту цільовою мовою, але не має бути дослівним перекладом. Переклад має впливати на читача так само, як і оригінал [11, с. 7–8].

В. Сдобніков виходить із розуміння стратегії як планування майбутньої діяльності, її підготовки на певних умовах і відповідно до певної мети. Дослідник визначає стратегію як реалізаційну програму перекладацької діяльності, що формується на основі загального підходу перекладача до виконання перекладу в певній комунікативній ситуації двомовного спілкування, що визначається специфікою цієї ситуації, метою перекладу та, у свою чергу, визначає характер професійної поведінки перекладача всередині певної комунікативної ситуації [14, с. 172].

У світлі вищесказаного варто зазначити, що методи перекладу як служать для процесу аналізу та класифікації того, як працює еквівалентність перекладу. Вони мають п'ять основних характеристик:

- 1) вони впливають на результат перекладу;
- 2) вони класифікуються у порівнянні з оригіналом;
- 3) вони впливають на мікро одиниці тексту;
- 4) вони за своєю природою дискурсивні та контекстуальні;
- 5) вони функціональні.

Крім того, соціолінгвіст Алан Белл також поділяє спільну думку та розрізняє глобальні (ті, що мають справу з цілими текстами) і локальні (ті, що мають справу з текстовими сегментами) стратегії і підтверджує, що ця відмінність є результатом різного роду проблем перекладу [20: 188].

Дослідник Крінгс визначає стратегію перекладу як «потенційно свідомі плани перекладача щодо вирішення конкретних проблем перекладу в рамках конкретного перекладацького завдання» [22], а Сегіно вважає, що перекладачі використовують принаймні три глобальні стратегії:

1. переклад без перерв, тобто процес відбувається якомога довше без пауз чи зупинок;
2. негайного виправлення поверхневих помилок;
3. залишення моніторингу якісних чи стилістичних помилок у тексті на стадії перегляду [23].

Більше того, Лешер визначає стратегію перекладу як «потенційно свідому процедуру вирішення проблеми, з якою стикається перекладач під час інтерпретації тексту чи будь-якого його сегмента» [24: 8]. Як зазначено в цьому визначенні, поняття свідомості має велике значення для розрізнення стратегій, які використовують перекладачі. У зв'язку з цим Коен стверджує, що «елемент свідомості – це те, що відрізняє стратегії від цих процесів, які не є стратегічними» [25: 4].

Дослідниця Яаскелайнен розглядає стратегію як «серію компетенцій, набір кроків або процесів, які сприяють отриманню, зберіганню та використанню інформації» [26: 71]. Він стверджує, що стратегії є «евристичними та гнучкими за своєю природою, і їхнє прийняття передбачає рішення під впливом змін у цілях перекладача» [26: 71].

Стратегії, пов'язані з продуктом, як пише Яаскелайнен, включають основні завдання вибору вихідного тексту та розробки методу його перекладу [26: 15]. Однак, вона стверджує, що стратегії, пов'язані з процесом, є набором правил або принципів, які перекладач використовує для досягнення цілей, визначених ситуацією перекладу» [26: 16]. Більше того, Яаскелайнен поділяє це на два типи, а саме на глобальні стратегії та локальні стратегії: «глобальні стратегії відносяться до загальних принципів і способів дій, а місцеві стратегії стосуються конкретної діяльності, яка стосується вирішення проблем і прийняття рішень перекладачем» [26: 16].

Ньюмарк згадує різницю між методами перекладу та процедурами перекладу. Він пише, що «коли методи перекладу стосуються цілих текстів, процедури перекладу використовуються для речень і менших одиниць мови» [17: 81].

Лінгвіст Гредлер пропонує наступні процедури перекладу концептів для перекладачів [27: 3] :

1. Складання нового слова.
2. Пояснення значення виразу замість його перекладу.
3. Збереження терміну оригінального тексту недоторканим.
4. Вибір слова в цільовій мові, яке здається подібним або має таку ж відповідність, як і термін із вихідної.

Таким чином, поняття стратегія перекладу ще не отримало однозначного визначення в перекладознавстві. Було проаналізовано дослідження різних вчених, дослідників, науковців щодо формулювання терміну стратегія перекладу та особливостях використання термінів глобальна стратегія перекладу та локальна стратегія перекладу. Метою глобальної стратегії перекладу є відтворення цілісного концептуального образу вихідного тексту. Стратегії локального перекладу реалізуються за допомогою набору підходів, які визначають прийоми, методи чи процедури для перекладу конкретних мовних одиниць. Стратегії перекладу передбачають основні завдання вибору іноземного тексту для перекладу та розробки методу його перекладу. Обидва ці завдання визначаються різними факторами: культурним, економічним, політичним, тощо. Це означає, що перекладач повинен знати не тільки мову, або ж мати свої підходи, як це зробити належним чином, але також бути обізнаним у культурному, політичному та економічному житті вихідної мови. Останній фактор дуже часто може відігравати істотну роль у процесі перекладу.

1.3 Особливості медійного дискурсу та специфіка його перекладу

З другої половини 21 століття у лінгвістиці почали цікавитися мовою як соціальним явищем. Сучасна лінгвістика з її антропоцентричною спрямованістю зосереджує увагу на умовах, у яких формуються, розвиваються та функціонують мовні одиниці.

У сучасній лінгвістиці існує щонайменше два підходи до визначення терміну «медіадискурс». Медіадискурс – це специфічний вид мовленнєвої та мисленнєвої діяльності, характерний виключно для медіа-сфери інформації. У цьому сенсі слід розрізняти медіадискурс та інші самостійні типи дискурсу, такі як політичний, релігійний, науковий тощо. Відмінності між ними визначаються модифікацією параметрів дискурсу: різними мовними практиками та комунікативними ситуаціями їх реалізації. Відповідно до другого підходу під медіадискурсом розуміють будь-який тип дискурсу, що реалізується в рамках масової комунікації, що продукується ЗМІ. Так, можна говорити про політичний, релігійний, педагогічний та інші медіадискурси. Мається на увазі, що для реалізації цих типів інституційного дискурсу існує відносно стабільний набір практик виробництва, передачі та інтерпретації масової інформації [28: 536].

Друга половина ХХ – початок ХХІ століття характеризується бурхливим зростанням медіа та нових інформаційних технологій. Динамічний розвиток традиційних ЗМІ та поширення Інтернету сприяли формуванню єдиного інформаційного простору, конгломерату багатьох медіапотоків. Інтернет та пов'язані з ним технології віднесені до категорії провідних засобів масової комунікації та обробки основних інформаційних ресурсів та розповсюдження великих масивів даних. Як результат ЗМІ сильно впливають на мовну поведінку комунікантів.

ЗМІ мають потужний вплив на стан суспільної свідомості, оскільки більшість уявлень про світ люди отримують з газет, журналів, телепередач, або через екрани своїх гаджетів. Відмінними рисами ЗМІ є їх публічність, тобто необмежене коло споживачів; непрямі, розділені в просторі та часі взаємодії

комунікантів; один напрямок впливу від комунікатора до реципієнта, неможливість зміни своїх ролей. При цьому ЗМІ створені не лише для передачі інформації, а й є активними учасниками суспільно-політичних та економічних процесів, учасниками, які створюють ситуації та формують настрої.

Медіадискурс – це діяльність, яку здійснюють суб'єкти масової комунікації, що має певну мету, залежно від якої набуває конкретного змісту. Можливими цілями медіадискурсу є опис і пояснення, регулювання особистості адресата, вплив на свідомість реципієнтів, оцінка дійсності, прогнозування ситуації тощо [29: 147].

Наявність мети в медіадискурсі свідчить про те, що вона знаходиться в певній модальності щодо певної предметної області. Це означає, що медіадискурс описує, пояснює, прогнозує те, що сприймається як реальний суб'єкт, і чому можна конструювати раціональні судження. Предметна область медіадискурсу включає концепти, що утворюють його тематико-сміслову «ядро». Мета, яку ставить перед собою медіадискурс, також реалізується у власному комунікативному плані і конкретизується в комунікативних характеристиках [29: 190]. Статус і роль та ситуаційно-комунікативні особливості учасників спілкування, умови передачі та отримання неточних повідомлень, комунікаційні стратегії та методи спілкування — все це, з одного боку, впливає на інтерпретацію повідомлень, а з іншого боку, є частиною семантичної структури.

В медіадискурсі предметна область виражається в специфічних символічних формах, за допомогою мовних одиниць, мовних актів і виразів, що утворюють текстову єдність. Тексти як одиниці медіадискурсу мають неоднозначний статус у медіадискурсі. Один і той самий медіатекст може набувати певних смислових відтінків залежно від різних контекстів. Крім власне комунікативного контексту виділяють наступні важливі для актуалізації певних контекстів: граматичний, екзистенційний, ситуативний, соціально-історичний [29: 147].

Примітно, що реклама створює власну модель «віртуальної» реальності, моделює цінності масової культури, претендує на роль «рушійної сили» у формуванні світосприйняття і веде до «рішучих дій», виконуючи таким чином директиву. а ціннісно-орієнтаційна функція, цінності людини в будь-який момент здатні виявлятися у вигляді конкретних дій і відносин. Тому надмірне й невмотивоване використання англійських запозичень у цій галузі стає законним об'єктом екологічної лінгвістики.

Еколінгвістика — сучасний розділ мовознавства. Розроблений у 1990-х роках, він намагається встановити зв'язок між мовою, якою користуються спільнота, та природною, або культурною екосистемою, в якій ця спільнота проживає та комунікує [47].

Різні аспекти еколінгвістики сильно відрізняються один від одного, але всі мають своє культурне значення і допомагають пролити світло на зміни, які зазнають людські спільноти з точки зору культури та навколишнього середовища. Еколінгвістика намагається критично проаналізувати письмову та розмовну мову спільноти та зв'язати її з навколишнім середовищем. Цей аналіз можна проводити як у глобальному, так і в локальному масштабі, тобто шляхом аналізу різних слів, які використовуються в кількох місцевих діалектах для назви одного виду, явища або предмета.

У зв'язку з цим з точки зору лінгвоекології дослідження медіадискурсу в цілому представляє особливий інтерес. Це явище розуміють як динамічне когнітивно-комунікативне, як процес і результат мовленнєвої комунікації в умовах мас-медіа [47]. Актуальність дослідження медіадискурсу визначається низкою факторів.

По-перше, масово-інформаційна комунікація сьогодні є провідним видом комунікації. Аналіз сучасних функціонально-стилістичних асоціацій, що виникають на базі ЗМІ, що швидко розвиваються, дозволяє простежити певні тенденції у суспільній свідомості, виявити змістовні особливості та закономірності масової комунікації.

По-друге, сучасний медіадискурс відіграє важливу роль не лише з соціальної, а й з системно-мовної точки зору. Цей дискурс, що існує у вигляді розгалуженої системи текстів, є «місцем» для проведення експерименту з новими засобами словесної виразності. Інваріантні текстові особливості медіадискурсу набувають відповідного заломлення в його різновидах внаслідок специфіки соціальної мети, а в силу історично сформованих причин газетно-публіцистичний підвид бере на себе виконання основного завдання у визначенні тенденцій розвитку мови.

Структуру медіадискурсу, її типологію та методи дослідження широко досліджували Лисакова (1981), С. Трієскова (1989), Р. Фаулер (1991), М. Монтгомері (1996), В.Г. Костомаров (1999), Т.Г. Добросклонська (2004), П.Г. Солганик (2005), А. Белл (2005) та ін. Однак відмінні характеристики медіадискурсу потребують додаткового уточнення.

Проф. Добросклонська розглядає медіадискурс як сукупність процесів і продуктів мовної діяльності у сфері масової комунікації в усій різноманітності та складності їх взаємодії [30: 21]. Як особливий тип масової комунікації медіадискурс є соціальним явищем, основною функцією якого є вплив на масову аудиторію за допомогою змістовної інформації та оцінних даних, що передаються медіа-каналами [31]. Отже, медіадискурс є механізмом оновлення інформації за допомогою різних комунікаційних засобів Інституту медіа [31].

Є.А. Кожем'якін виділяє два підходи до визначення медіадискурсу. Перший підхід постулює, що медіадискурс є специфічною вербально-ментальною діяльністю, властивою лише інформаційному медіа-простору [32]. Такий підхід відрізняє медіадискурс від інших типів дискурсу, таких як політичний, релігійний, науковий тощо, за такими параметрами дискурсу, як використання мови та комунікативна сфера його реалізації. Другий підхід стверджує, що медіадискурс — це будь-який вид дискурсу, реалізований у медіапросторі та вироблений засобами масової інформації [32]. Таким чином, можна виділити політичний, релігійний, науковий медіадискурс, що

характеризується специфікою формування та інтерпретації масової інформації мовлення.

Медіадискурс пояснює різні способи трансляції інформації. Це призводить до припущення, що центральним поняттям медіадискурсу є не соціально-політичні процеси, а методи їх опису [32]. У цьому випадку медіадискурс передбачає спроби посередництва. Таким чином, аналіз медіадискурсу має на меті, з одного боку, підкреслити суттєві елементи процесу смислотворення та трансляції, а з іншого – визначити роль медіаконтексту у смислоутворенні.

М.Р. Желтугіна визначає відмінні риси медіадискурсу, до яких належать [33:27-40]:

- групова кореляція. Автор поділяє погляди своєї групи;
- публічність. Орієнтація на масового адресата;
- дисенс-орієнтація, тобто створення конфлікту з подальшим його обговоренням та розвитком;
- постановка та масова орієнтація. Вплив на декілька груп одночасно.

Слід додати, що медіадискурс відображає стан суспільства, відображає як позитивні, так і негативні зміни в певний період його розвитку. Вибираючи мовну одиницю, граматичну форму чи структуру адресанти показують не тільки свою індивідуальність, мовні уподобання та звички, а також означають мовні навички окремих класів і соціальних груп, тобто суспільства певного історичного періоду [34: 220].

Важливим аспектом дослідження медіадискурсу є окреслення основних критеріїв, що лежать в основі визначення досліджуваного поняття. Виходячи з того, що «завданням дискурсної лінгвістики є вивчення мови в дії, у процесі організації, зберігання та обробки інформації» [35: 32], дискурсивний підхід до вивчення медіатекстів є дуже важливим. Такий підхід дозволяє розглядати дискурс, по-перше, як процес вербальної взаємодії між глобальними суб'єктами комунікації, по-друге, як результат цієї взаємодії. Також такий підхід дозволяє зосередити увагу на деяких аспектах дискурсу: змістовно-семантичних чи

формально-структурних, семантико-синтаксичній структура, жанрово-стилістичних особливостях.

Мотиваційний критерій аналізу дискурсу дозволяє досліджувати дискурс як лінгвoseміотичний та інформаційний простір, в який оратор транспортує поняття та образи для комунікативного впливу [36]. Змістове розкриття поняття «дискурс» також пов'язане з дослідженням проблем типології дискурсів [37]; аналіз когнітивно-семасіологічних аспектів дискурсу, питання виділення комунікативного та прагматичного компонентів дискурсу [35: 32].

Щодо перспектив подальших досліджень, то доцільно проаналізувати структуру медіадискурсу та розглянути лінгвістичну складову медіатекстів з точки зору перлокутивного ефекту, який створює маніпулятивний вплив на адресата.

Комунікативна ефективність текстів ЗМІ багато в чому обумовлена реалізованою в цих текстах системою мовленнєвих засобів – образно-експресивних засобів словесного вираження ідеї, що має ілокутивну силу [38], має певні комунікативні цілі, наміри та орієнтації; і викликає певний перлокутивний ефект, тобто результат мовленнєвого впливу. Образно-виражальні засоби тексту – це навмисно використані засоби мовної системи, способи словесного вираження як структурні елементи, що забезпечують адекватний прагматичним установкам прийом тексту. Вивчення образно-виразної системи досліджуваного тексту передбачає функціональне дослідження прийомів, які роблять сучасний медіа-текст прагматично насиченим і неоднозначним для розуміння. Характеристика формування медіадискурсу складно віднести до маловивчених галузей мовознавства, проте образно-виразні засоби мовлення, образно-експресивні ресурси отримали пріоритетну характеристику в рамках традиційних риторико-стилістичних досліджень. Проблема вивчення специфіки образно-виражальних засобів текстів мас-медіа, зумовлених їх прагмастилістичними параметрами, лише починає свій розвиток. Методологічний синтез функціонально-стилістичного та експресивно-

стилістичного підходів допомагає виявити образно-експресивні особливості різножанрових текстів серед сучасних російських видань різного характеру [59].

Отже, медіадискурс звертається до суспільства в цілому. Це призводить до використання загальнооцінної лексики, переважно соціально значущих і соціально закріплених мовних засобів і суспільно-політичної термінології. При дослідженні проблеми класифікації текстів ЗМІ звертається увага на те, що сукупні види масової інформації слід розглядати як цілісний потік соціальної інформації. Тому класифікація медіатекстів здійснюється відповідно до переважання однієї з двох основних функцій ЗМІ — інформаційної чи аналітичної. Таким чином, основою змісту інформаційного медіадискурсу є повідомлення, що фіксує факт як подію; Загальною рисою аналітичних медіадискурсів є інтерпретація фактів, їх аналіз та узагальнення.

Зі сказаного вище можна дійти висновку, що медіа-дискурс інтегрований у соціальні, особисті та професійні стосунки і може бути використаний для досягнення відповідного ілюкативного ефекту. Медіадискурс є провідним типом дискурсу, який проникає в усі види інституційної та побутової комунікації. Медіатексти стають вагомим засобом формування світогляду суспільства та світосприйняття особистості.

Висновок до 1 розділу

Зробивши аналіз вербалізації концепту, розібравши існуючі стратегії перекладу та всебічно розглянувши медіадискурс з його особливостями для призначенням, можна дійти до наступних висновків:

В підпункті 1.1 Розділу 1 було розглянуто багато способів обґрунтування сутності терміну концепт, його сутність та пов'язані з ним перекладацькі труднощі. Підсумовуючи, концепт представляє собою певний симбіоз безпосередньо самого слова з початковим та набутим його значенням. Було розглянуто різноманітні наукові підходи розкриття поняття концепт та визначена їх взаємозалежать в сучасній лінгвістиці. Отож, різні підходи

дозволяють конкретизувати власне сутнє розуміння концепту як операційної одиниці думки під призмою складності.

Оскільки для перекладу текстів медіа дискурсів, де часто використовується концептуальний аналіз, концепт відіграє істотну роль, дослідження цього явища залишаються актуальними й викликають все більший інтерес у науковців та дослідників, що вказує на далекоглядні перспективи аналізу даного явища.

Щодо підпункту 1.2, було визначено, що стратегії перекладу застосовуються під час процесу переходу тексту від початкового до цільового стану, і передбачають зміну чогось. Перекладач може зіткнутися з різноманітними проблемами під час роботи, серед яких: прагматичні проблеми перекладу, культурні, лінгвістичні та текстові проблеми перекладу. Перекладач повинен знати структуру іншої мови та її мовну різноманітність. Принципи та визначення основних понять у перекладознавстві мають велике значення в процесі перекладу. Сама стратегія перекладу передбачає основу вибору тексту оригіналу та методу чи техніки його перекладу, що залежить від кола культурних, літературних, мовних та позамовних передумов.

Отже, щоб забезпечити адекватний переклад, слід вибрати відповідну стратегію перекладу. Також було визначено два основних типи стратегій: глобальна та локальна. Стратегія відіграє роль інструмента для маніпулювання вихідним текстом. Стратегічна концепція перекладу є частиною процесу вивчення мови як комунікативної концепції, оскільки перекладач відтворює текст іншою мовою.

Узагальнюючи дані, які були проаналізовані, можна зазначити, що у підпункті 1.3 було визначено, що розкриття змісту поняття «медіадискурс» пов'язане з дослідженням проблемних сфер типології дискурсів, параметризацією когнітивних семасіологічних аспектів дискурсу, встановленням комунікативно-прагматичних компонентів дискурсу. Медіадискурс існує у багатьох сферах: соціальних, особистих та професійних відносинах і може використовуватися для досягнення належної внутрішньомовної

поведінки. Медіа-дискурс – це основний тип дискурсу, який пронизує всі типи інституційної та повсякденної комунікації.

Отже, були описані важливість та особливість медійного дискурсу, його сильних вплив на мовну поведінку комунікантів тощо. Медіатексти стають важливим способом формування світогляду та світогляду людини. Було також зазначено, що важливим аспектом дослідження медіадискурсу є окреслення основних критеріїв, що лежать в основі визначення досліджуваного поняття. Варто зазначити, що дослідження медіадискурсу в цілому представляє особливий інтерес. Цей тип дискурсу приваблює своєю публічністю, інформаційною всеохопленістю та масовою спрямованістю.

РОЗДІЛ 2

ТИПОЛОГІЯ І ФУНКЦІЇ КОНЦЕПТУ У МЕДІЙНОМУ ДИСКУРСІ

2.1 Семантична класифікація концептів у медійному дискурсі

Концепт уособлює смисловий аспект словесного знаку, його змістовний бік. Поняття концепту слід також розглядати відповідно до його функціонального поля, яке, в свою чергу, існує всередині встановленої понятійної парадигми. У подальшому аналізі будемо спиратися на дискурсивний та когнітивний напрямки вивчення концептів. У дослідженнях цих напрямків прийнято вивчати дискурс, який виконує активну мовленнєву функцію [50]. Для медійного дискурсу такий підхід актуальний, адже у такий спосіб текст розглядається як живе повідомлення у соціум.

Медійний дискурс об'єднує у собі соціокультурні, психологічні, екстралінгвістичні, прагматичні та інші аспекти мови, а також відображає комунікативні, інформаційні та культурні настрої, актуальні політичні та економічні явища та тенденції сучасного суспільства. Медійні тексти здійснюють вплив на читача та слухача, продукують певний емоційний та експресивний ефект на аудиторію [67]. Також публіцистика стосується буденного життя суспільства, різних суспільно-політичних подій, явищ та осіб із різних сфер життя, тому медіа дискурс існує у комунікативній парадигмі та виступає постійною комунікацією ЗМІ та соціуму, влади (при підтримці ЗМІ) та соціуму.

У нашому дослідженні зосереджуємо увагу на концепті ТРИВОЖНІСТЬ, який є частиною медіа дискурсу багатьох англомовних ЗМІ. Задля повного уявлення про те, як функціонує та впливає концепт, варто розглянути його типологію.

Лінгвісти виділяють наступні типи концептів:

- Концепти-уявлення (розумові картинки) — узагальнений чуттєвий наочний образ предмета чи явища [49].

Такі концепти поєднуються у мові через семантико-лексичні одиниці специфічного характеру. Уявлення є статичним, відображенням найбільш основних характеристик окремого предмета чи явища [72]. Ці концепти є когнітивними структурами, що представляють зовнішню характеристику предметів навколишнього світу, до таких відносять забарвлення, форму, силует, та інші зовнішні ознаки.

За приклад концепта-уявлення (розумова картинка) слугує наступний фрагмент:

(5) *russia currently has a huge advantage in artillery and ammunition*
(UWPPOALC, URL)

У цьому прикладі, фраза *a huge advantage in artillery and ammunition* ‘величезна перевага в артилерії та озброєнні’ належить до дальньої периферії концепту ТРИВОЖНІСТЬ, яка пов’язується через асоціативно-сміслову навантаження індивідуумів. У ході останніх подій в Україні, міжнародні ЗМІ намагаються уникати використання емоційно-забарвленої лексики про війну, однак вживають слова фактичного та реального значення, тим самим передаючи початковий концепт через конкретне фізичне поняття – *artillery* ‘артилерія’, *ammunition* ‘озброєння’.

- Концепти-схеми — це певні просторові та графічні параметри, які беруться з реального світу, проте не відображають своїх специфічних видових характеристик, лише загально образні. Інакше кажучи, це образно-зменшені синоніми - дерево (зоровий образ дерева - це загалом його стовбур і крона); образ річки - протяжність, стрічка; схематичний образ людини - голова, тулуб, руки і ноги.

Ці поняття представлені узагальненими просторовими або контурними графіками. Здатність накреслити схему вказує на дійсне існування цієї форми структури знань. Схема — це вид концепту, що існує між уявленням і поняттям. Також схему можна назвати етапом розвитку абстракції.

(100) *Spain this week confirmed an explosive report that it is considering supplying the Ukrainian army with dozens of Leopard 2 main battle tanks.*
(SMWTSHTTTU, URL)

У зазначеному прикладі є концепт-схема *army* ‘армія’, який виступає образно-зменшеним іменником. Це загальний просторовий термін, який сам по собі не видає специфічних ознак, а лише окреслює узагальнене поняття. Армія включає в себе солдата, командира, офіцера, роту, підрозділ, техніку та багато інших асоціативних понять, які утворюються у свідомості людей в наслідок цього концепту [35]. Тобто він малює схематично образ армії з її видовими особливостями, водночас несе віддалений асоціативний зв’язок до концепту ТРИВОЖНІСТЬ, який розглядається у цій роботі. Армія із своєю військовою потужністю природньо несе уявлення небезпеки до людської свідомості, що сприймається як тривожний аспект.

- Поняття — концепт, що містить найзагальніші ознаки явища або предмета, його істотні характеристики, представляє результат аналізу та раціонального осмислення цього явища або предмета [49].

Наприклад: ‘хмарочос’ — високий будинок житлового, офісного або адміністративного призначення; ‘човен’ — мале, зазвичай безпалубне, веслове, вітрильне чи моторне судно, призначене для пересування по річках, озерах та в прибережних морських водах.

Поняття – це один із найчастіше вживаних концептів. ЗМІ активно вживають цей концепт, оскільки він активно використовується у різних сферах життя. Зокрема поняття займає значну частку концепту ТРИВОЖНІСТЬ. У цьому можна переконатися розглянувши наступні приклади:

(99) *When you're having a panic attack, your body is perceiving a threat or a danger.* (WDYDIYNAPA, URL)

Такі поняття як *a panic attack* ‘панічна атака’, *a threat* ‘загроза’ *a danger* ‘небезпека’ несуть у своєму розумінні значення певних просторових явищ. Концепт ТРИВОЖНОСТІ, візьмемо вихідне слово тривога в свою чергу, є невід’ємною складовою панічної атаки як явища. Загроза та небезпека напряду пов’язані із ТРИВОЖНІСТЮ, що робить їх наближеними поняттями до концепту, що розглядається. Спостерігаємо слова із ближнього периферичного

кола, тобто тих, що асоціативно найбільш наближені до концепту ТРИВОЖНІСТЬ.

(89) *That governments and large businesses are not really interested in doing much to minimise damage.* (ITTPTRBOCC, URL)

(86) *Not only has Japan succeeded in overcoming the early chaos, it's managed to get a higher percentage of its population vaccinated.* (JFVHTVC, URL)

(78) *A report suggests that more than two hours of social media use a day doubled the chances of a person experiencing social isolation.* (USPCSMIL, URL)

Ці приклади: *chaos* ‘хаос’, *social isolation* ‘соціальна ізоляція’ демонструють поняття просторової реалії, проте іменник *damage* ‘збитки’ може бути і в фізичному розумінні. Ці поняття демонструють психіко-емоційну сферу концепту ТРИВОЖНІСТЬ, лише загальні образи передають індивідууму повноту розуміння раніше згаданого концепту. Таким чином, відбувається зв’язок цих понять між собою та концептом, що виступає у ролі первинного.

- Концепт-фрейм — це ментальна «голограма», ситуативне зображення фрагмента об’ємної дійсності. Інакше кажучи, фрейм — це тривимірне уявлення, набір основних знань про явище чи предмет.

Наприклад, концепт КІНОТЕАТР включає в себе наступні компоненти — фільм, глядач, зала, квиток, прем’єра, показ тощо. Приклади концептів-фреймів: ‘театр’, ‘кафе’, ‘перукарня’, ‘госпіталь’.

(16) *It's no surprise that when a person gets a diagnosis of heart disease, cancer or some other life-limiting or life-threatening physical ailment, they become anxious or depressed.* (TDWDAAITB, URL)

У цьому реченні *heart disease*, *cancer*, *ailment* являються концептами-фреймами, які створюють просторове зображення понять. Хоча *heart disease* ‘серцево-судинне захворювання’ має вужче значення ніж *disease* ‘хвороба’, проте також вказує на загальні характеристики явища. Концепт містить наступні похідні компоненти, які є логічними складовими: *heart rate*, *heart failure*, *vessel*, *coronary artery*, *blood supply* тощо. Концепт *cancer* розміщує в собі такі компоненти: *illness*, *condition*, *abnormal cell growth*, *tumor*, *genetic change*,

treatment тощо. Концепт *ailment* ‘хвороба’ включає в себе похідні *rash*, *persistent cough*, *allergies* тощо. Ці концепти малюють тривимірне зображення у свідомості людини, називаючи лише головне, проте дають рамку для асоціативного розвитку свідомості людини. Це зображення поєднується із емоційним забарвленням тривоги, занепокоєння, які й несе в собі головний концепт, який розглядається, а саме концепт ТРИВОЖНОСТІ.

(23) *PRINCE William banned aides from briefing against family members after seeing the devastating impact of his parents Charles and Diana’s media attacks.* (PPPWBABFMSICDMA, URL)

Концепт-фрейм *attacks* (мн) використаний у цьому прикладі. Цей концепт включає такі компоненти, як *assailant*, *victim*, *damage*, *injury* тощо. Використаний концепт можна використати в різних сферах життя, у наведеному прикладі вище він був застосований у медіа для позначення зосередженої уваги та активного обговорення певної персони, несе більше психологічний вплив на людей.

(25) *There has been a lot of rumours for some time about the most damaging and negative stories.* (PPPWBABFMSICDMA, URL)

(26) *Coverage of the English Channel migrant crisis continues to dominate the front pages.* (NHNVFMKC, URL)

Концепти-фрейми *rumours* (мн) та *crisis* несуть знання про певні явища. Вони тісно переплітаються із концептом ТРИВОЖНІСТЬ за своєю природою, адже із застосуванням у різних сферах дають однаковий або схожий психологічний ефект. Внутрішні складники цих концептів можуть варіюватися від сфери застосування.

- Концепт-сценарій — являє собою покрокову динаміку дій, зафіксовану в колективній пам'яті носія мови. Сценарій (Скрипт) – це певний стереотип з ознаками руху і розвитку [49].

Власне, вони нагадують вищезгадані фрейми, що розвиваються у просторових реаліях у вигляді окремих фаз, елементів, епізодів, тощо. Наприклад: стадіон - це фрейм, але відвідування стадіону, його перебудова, проведення матчу тощо - це сценарій.

(12) *If the British do not pretend, our voices betray us.* (WBGAOCC, URL)

(13) *The second is to blame him on a make-believe British culture.* (WBGAOCC, URL)

(14) *You lost control of your life so you bought some sweatpants.*

(19) *A person experiencing weakness may not be able to move a certain part of their body properly.* (WIA, URL)

У вищенаведених прикладах можна виділити наступні концепти-сценарії: *to betray* ‘зраджувати’, *to blame* ‘звинувачувати’, *lost control* ‘втратив контроль’, та *weakness* ‘слабкість’ можна пов’язати один вихідним концептом-фреймом *desperation* ‘відчай’ взятому із наступного прикладу:

(15) *But sweatpants, through it all, have maintained a whiff of low-classness or physical desperation in the popular imagination.* (AMHG, URL)

Концепти-сценарії повідомляють про розвиток подій, як у випадку *desperation* ‘відчай’ – це психологічний стан, до якого призводить такі дії, як *lost control* ‘втратив контроль’, *betray* ‘зраджувати’, *to blame* ‘звинувачувати’ та, який безпосередньо спричиняє *weakness* ‘слабкість’.

(35) *His visible vulnerability meant he didn't shy away from showing his feelings or caring about theirs.* (WLSRK, URL)

Також концепт *vulnerability* ‘вразливість’ передуює стан *desperation* ‘відчаю’, стає початковою ланкою на шляху до нього, а *feelings* ‘почуття’ є невід’ємною стереотипною складовою цього фрейму. Ці концепти-сценарії показують динаміку або послідовність дій. У свідомості індивідуума пов’язуються із вихідним словом. Варто зазначити, що у концептів-сценаріїв може бути значна кількість концептів-рамок. Зазначені приклади пов’язуються із концептом ТРИВОЖНІСТЬ через психологічно-емоційну призму.

- Гештальт — це складна загальна функціональна психологічна структура, яка організовує різноманіття окремих явищ у свідомості [49].

Гештальт — це цілісний образ, який поєднує чуттєві й раціональні елементи, а також поєднує динамічні й статичні аспекти об’єкта чи явища. Гештальт не

поділяється на окремі складники або частини, а несе в собі повне зображення певного значення.

(37) *Rather, theirs is a critical gaze*. (WLSRK, URL)

У зазначеному прикладі спостерігаємо концепт-гештальт *a critical gaze* ‘критичний погляд’, який поєднує у собі різні компоненти в залежності від сфери використання цього словосполучення. Цей гештальт об’єднує окремі концепти у свідомості людини, адже саме явище *a critical gaze* ‘критичний погляд’ багатоконпонентне, наприклад можна виділити наступні самостійні компоненти: *judgement, critic, analysis*, що несе конотацію тривоги та занепокоєння.

(39) *The death of his wife Lu Na during a holiday in County Fermanagh in April 2017 appeared to be a tragic boating accident*. (SMMTGAM, URL)

У цьому прикладі присутні гештальти *death* ‘смерть’ та *a tragic accident* ‘трагічний випадок’. Смерть несе цілісний образ із низкою складових, проте цілісних компонентів. Наприклад *funeral, afterlife, reincarnation, mourning* тощо. У свою чергу *a tragic accident* ‘трагічний випадок’ може застосовуватися у різних сферах, проте несе за собою завжди негативне значення, наприклад *car accident, plane crush* тощо. Ці концепти наповнені чуттєвою складовою та, як правило, викликають у людини емоцію. У свідомості продукується здатність до раціонального продовження гештальту.

(42) *A project that has been labelled a “disaster” by environmentalists*. (SMDJFA16GPLDGG, URL)

Концепт-гештальт *disaster* ‘катастрофа’ вжитий у цьому прикладі, що також несе у собі негативне значення. Цей гештальт тісно переплітається із концептом ТРИВОЖНІСТЬ за своєю конотацією та емоційною складовою. Іменник *disaster* ‘катастрофа’ вживається для позначення певного вищого ступеня серйозності якого явища або результату дій. Концепт містить в собі як динамічну складову, так і статичну та поєднує у значенні своєму різноманітні самостійні явища, наприклад *murder, fight, flood, crisis, argument* тощо.

Отже, концепт вивчається як складне явище, яке структурується з окремих взаємозумовлених частин. Концепт є частиною структурованого знання в людському мозку, його основною одиницею. Вище було розглянуто типологію концептів медійного дискурсу за їх природою (концепти-уявлення (розумові картинки), концепти-схеми, поняття, концепти-фрейми, концепти-сценарії та гештальти), базуючись на концепті ТРИВОЖНІСТЬ, що розглядається у цій роботі. Оскільки концепт отримує об'єктивацію мови, то його зміст і структуру можна визначити шляхом аналізу мовних засобів з який він утворений. Концепція складається з трьох компонентів: зображення, зміст і поле пояснення. Іншими словами, структура його змісту складається з ядра, базового рівня та інтерпретації, а тому цілісна концепція може скластися тільки в поєднанні цих компонентів.

2.2 Структурні моделі концепту у медійному дискурсі

Із розвитком когнітивної лінгвістики концепти почали сприйматися як одиниці мислення. Вони відрізняються за своєю структурою та змістом. Варто розрізняти зміст та структуру концепту. Зміст відображає сполучення когнітивних ознак предмету або явища, що розміщені за польовим принципом: ядро, ближня, дальня та крайня периферія, в свою чергу, структура вміщує в собі чуттєвий образ, інформаційну складову та інтерпретаційне поле [25].

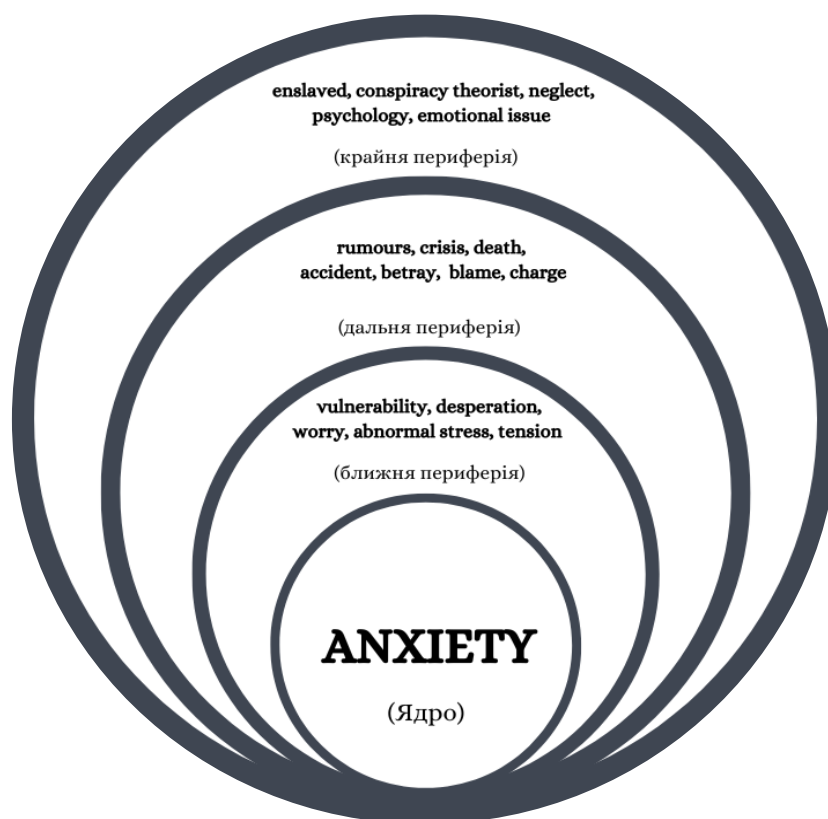

Рис. 2.1. Змістова будова концепту ANXIETY 'ТРИВОЖНІСТЬ' (на матеріалі англомовних ЗМІ) за польовим принципом

Структуру концепту варто досліджувати за системно-ієрархічним напрямом. Задля розгляду структури науковці впорядковують елементи концепту від вищого до нижчого рівня. Зображують таку модель у вигляді трикутника або піраміди, щоб показати цілу систему компонентів впорядковану згідно з їхньою важливістю та цінністю. Передуючою методикою цього напрямку

є фреймове моделювання, за яким вели дослідження такі мовознавці, як: М. Мінський, Ч. Філлмор, С.А. Жаботинська [25].

Термін фрейм вивів М.Мінський, який визначив його, як систему даних, що зображує певне стереотипне явище чи подію, тобто несе усталений образ [42: 120]. У 1970-х роках Ч. Філлмор почав пояснювати фреймове моделювання, як лінгвістичну концепцію, яка розглядає зв'язок та співпрацю системи мовних значень і структур знання. Мета якої з'ясувати причини формування та використання такого явища, як категоризація [46].

Ця концепція також ставить за мету пояснення самого лексичного значення через експлікацію таких категорій. Фреймова семантика моделює доміанти структурування та репрезентує певний досвід людини, значення одиниць мови, загальних знань, що дають взаємне розуміння у процесі людського спілкування тощо.

Фреймовий аналіз несе розуміння того, що усе, тобто будь-яка ситуація, явище, предмет чи подія можуть бути представленими у вигляді моделі. Таким чином, фрейм змальовують певною системою, що складається із вузлів та відношень [62].

Вершина фрейму фіксована, тобто відповідає точній картинці певної ситуації, істинне відношення та усталене зображення. Цю верхню частину можна назвати вершинним вузлом, що є постійним елементом певної ситуації й несе постійну та актуальну інформацію для заданої ситуації. Відповідно нижче йдуть порожні вузли або слоти, які заповнюються інформацією при актуалізації ситуації в дискурсі, тобто в процесі конкретної ситуації [68]. Науковці різняться в твердженнях скільки саме слотів представлені у фреймі, проте усі вони згодні, що фрейм дозволяє змістовно зобразити інформацію, досвід та асоціації з концептом, що досліджується.

Структура фрейму зображується у вигляді таблиць і блок-схем, у яких реалізовано тип пірамідної ієрархії «від загального до конкретного» або «від класу до підкласу». У верхній частині знаходиться конкретне назва чого-небудь, яка виражає поняття та відноситься до всього класу об'єктів. Далі йде термінал

(слот), який включає загальноприйняті знання про світ, взяті із інформаційної межі верхівки фрейму. На нижчому рівні є підфрейми — «комірки», заповнені прикладами ознак або більш конкретними даними [62].

Також варто зазначити, що значення терміналу або слота може існувати як окремий фрейм. Тобто можливість заповнення комірок блоками, які також є фреймами нижчого рівня, не виключається. Отже, кожен термінал існує як окремий фрейм та водночас може існувати фреймом для слів, що знаходяться на нижчому від нього рівні.

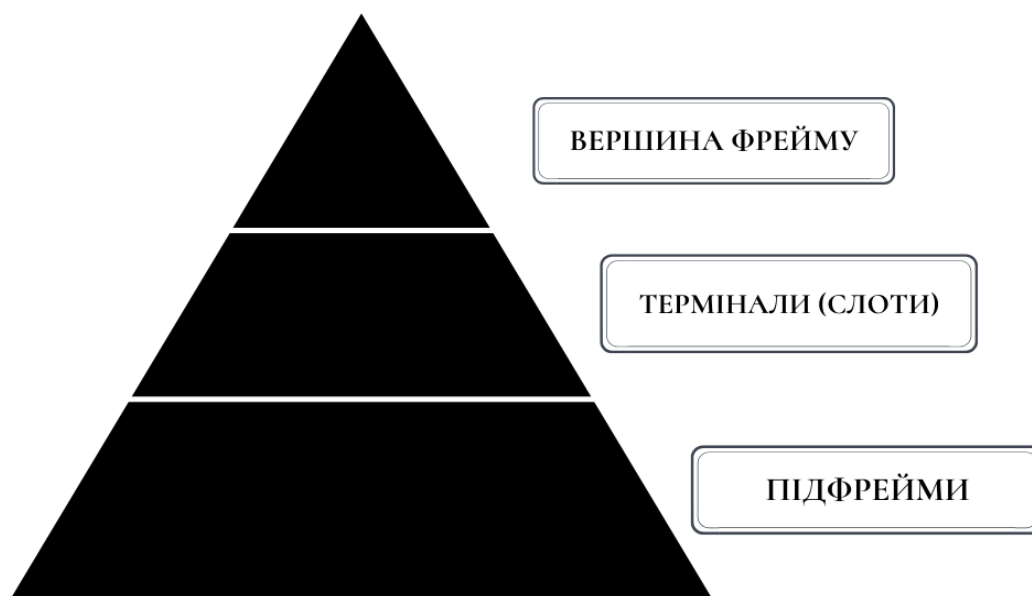

Рис. 2.2. Пірамідальна ієрархія структури фрейму

(36) *These are not merely gushing fangirls, blind to Khan's more problematic roles, which included stalking and violence.* (WLSRK, URL)

(38) *Mother slapped her when, as a teenager, she snuck off to the cinema to watch a Khan film.* (WLSRK, URL)

На цих прикладах можемо дійсно побачити вимірність концепту. Якщо ANXIETY ‘ТРИВОЖНІСТЬ’ знаходиться на вершині фрейму, то її терміналом служить *problematic* ‘проблематичні’, а підфреймами будуть *slapped* ‘дати ляпаса’ та *snuck off* ‘прокрадатися’. Наступні поняття *stalking and violence*

‘переслідування та насильство’ можуть бути як терміналами, так і підфреймами, адже, в залежності які ще концепти будуть розглядатися разом із ними, вони можуть рухатися із однієї категорії до іншої. Розглянувши наведені приклади, можемо віднести їх також до підфреймів, адже від почуття тривоги до насилля чи переслідування має ще існувати певна історія із відповідними терміналами-поняття, які можуть намалювати шлях до цих підфреймів.

Фреймовий аналіз дозволяє ширше розглянути шлях від вершини ієрархічної структури до її підфреймів, а також брати до уваги можливість існування проміжних концептів, які можна розкласти згідно із цією ієрархією та побачити зв’язок від вершини до її низинних концептів та навпаки.

(40) *McKinney made two 999 calls in which he could be heard crying and breathing heavily*. (SMMTGAM, [URL](#))

(41) *McKinney was described by the prosecution as "a controlling, manipulative, coercive man who was determined to end his marriage"*. (SMMTGAM, [URL](#))

У вищенаведених прикладах можемо чітко вималювати ієрархічних трикутник згідно за вищезгаданим аналізом. Знову розміщуємо концепт *ANXIETY* ‘ТРИВОЖНІСТЬ’ на вершину піраміди, від нього нижче походить термінал *crying and breathing heavily* ‘плаче і важко дихає’. Також можемо побачити чіткий психіко-емоційний зв’язок між цими категоріями та перехід від однієї в інший, що є доволі логічним ланцюгом термінів. Наприклад, почуття тривоги супроводжуються важким диханням та подекуди плачем, ці асоціації відразу випливають у свідомості людини, коли вона чує концепт *ANXIETY* ‘ТРИВОЖНІСТЬ’, тобто похідні термінали це логічне продовження, або похідні від цього концепту, які є загальноприйнятими та найчастіше зустрічаються. Нижче слідує категорія підфреймів, де знаходяться *controlling, manipulative, coercive* ‘контролюючого, маніпулятивного, примусового’, які збільшують коло похідних від верхівки фрейму, або можна сказати, що показують варіативність похідних. Тобто в цьому трикутнику *ANXIETY* ‘ТРИВОЖНІСТЬ’ можна

розглядати як і в аспекті вразливого емоційного стану, так і в аспекті спричинених маніпулятивних домінантних дій.

(1) *Previous research has evidenced that stroke is commonly associated to pervasive emotional changes (e.g., depression, anxiety, irritability, apathy, impaired awareness).* (LTMEIOLASA, URL)

(2) *Linguistic anxiety is an abnormal stress response induced by situations that require the use of verbal behavior.* (LTMEIOLASA, URL)

(3) *Aphasic syndromes are frequently classified upon performance on verbal repetition tasks.* (LTMEIOLASA, URL)

При аналізі цих прикладів можемо схематично намалювати фреймову піраміду, де за вершину беремо знову ANXIETY ‘ТРИВОЖНІСТЬ’, звідси шукаємо слова-термінали, а саме: *abnormal stress* ‘аномальний стрес’, *emotional changes* ‘емоційні зміни’, *depression* ‘депресія’, *irritability* ‘дратівливість’, *apathy* ‘апатія’, *impaired awareness* ‘порушення усвідомлення’. Ці слова також пов’язуються із верхнім концептом чітко прослідкованою логікою на психо-емоційному рівні, тобто становлять ближню периферію концепту. Далі йде категорія підфремів, тут можемо виділити наступні: *aphasic syndromes* ‘афатичний синдром’, *verbal behavior* ‘вербальна поведінка’, які належать до дальньої периферії або найнижчого рівня піраміди. Тут термінали можуть слугувати окремими фреймами для підфремів, наприклад: *emotional changes* ‘емоційні зміни’ - фрейм для *verbal behavior* ‘вербальна поведінка’, або *apathy* ‘апатія’ є фреймом для *aphasic syndromes* ‘афатичний синдром’ тощо. Таких може бути й більша кількість пар. Таким чином, від загального терміну ANXIETY ‘ТРИВОЖНІСТЬ’ концепт дістався доволі чітко визначених термінів таких як *aphasic syndromes* ‘афатичний синдром’ та *verbal behavior* ‘вербальна поведінка’. Тобто в цій піраміді можна побачити шлях від узагальненого до конкретного значення, до чіткої термінології певної сфери діяльності.

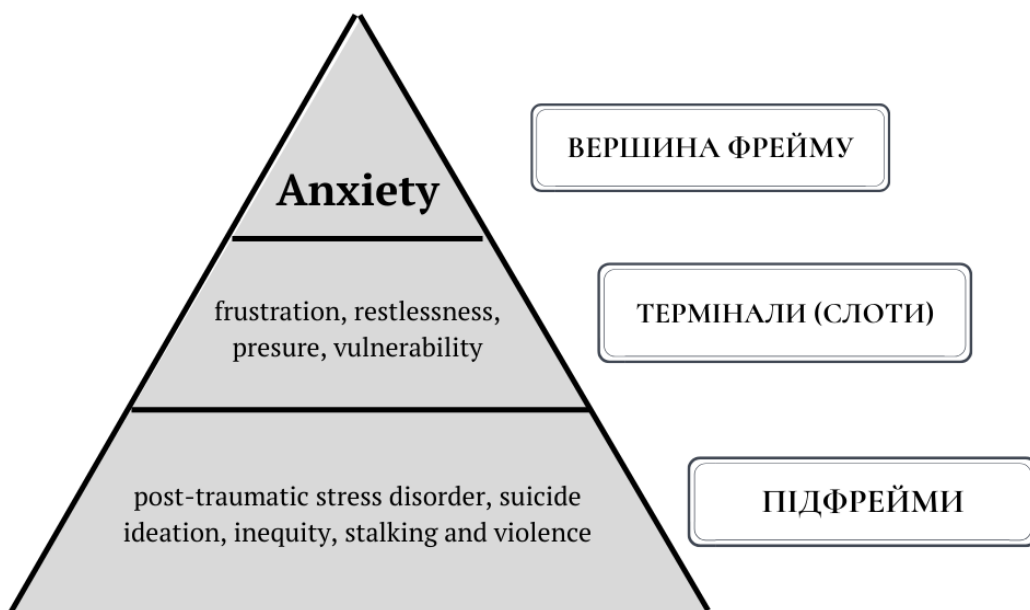

Рис. 2.3. Пірамідальна ієрархія структури фрейму на прикладі концепту ANXIETY 'ТРИВОЖНІСТЬ'

Отже, можна зазначити, що думки науковців щодо структури концептів розходяться, проте вище наведений один із найпопулярніших та найактуальніших аналізів структури концептів. У результаті фреймового опису концепту ANXIETY 'ТРИВОЖНІСТЬ' можна виділити когнітивну структуру, основу якої складають базові поняття здебільшого сфери психології та усе, що пов'язано з людиною, її почуттями та емоціями. Таким чином, в аналізі фреймової моделі концепту ANXIETY 'ТРИВОЖНІСТЬ' вдалося окреслити структуру аналізованого концепту, дослідити різноманітність і тематичний спектр його областей. Варто також підсумувати, що структура вміщує в собі чуттєвий образ, інформаційну складову та інтерпретаційне поле. Системно-ієрархічний напрям аналізу концептів дав змогу побачити тісний зв'язок самого поняття концепт із свідомістю та мисленням людини, тобто концепт із своєю структурою, це певне ментальне уявлення, що представляє особистість із її сприйняттям світу, традиціями, цінностями та порядком.

2.3 Прагматичні функції концепту у медійному дискурсі

Вивчення структури концепту та лінгвістичні засоби його відтворення у текстах сучасного англomовного медійного дискурсу показало, що великий відсоток таких засобів становлять саме стилістично марковані одиниці, які використовуються задля досягнення певних специфічних цілей. Ще одним важливим елементом є те, що концепт як обов'язкова частина медійного дискурсу несе в собі не тільки функції самого концепту як терміну, але й стає інструментом медійного дискурсу, виконавцем його ролей та цілей. Однією з основних функцій медіадискурсу є прагматична функція, або функція впливу [56]. Таким чином, звернення до того чи іншого поняття в ЗМІ часто ставить за мету вплинути на аудиторію, сформувати громадську думку, негативне чи позитивне ставлення до тих чи інших людей чи явищ. Ще одна домінуюча функція концепту – це тлумачення отриманих даних, оскільки концепти можуть становити інформаційну основу мислення та формувати певний концептуальний каркас свідомості, що уможливорює подальший процес пізнання, досягнення дійсності.

У цьому процесі навколишній світ у свідомості мовця проходить через концептуальні площини — певні утворення структурованої інформації, пов'язаної з різними сферами досвіду про світову систему та місце індивідуума в ній. В результаті отримуємо концептуальну карту світу, організовану у вигляді системи взаємопов'язаного змісту, яка знаходиться у свідомості носія мови.

Варто пам'ятати, що прагматика дискурсу – це також і прагматика міжособистісних взаємодій, що «виявляється у сфері взаємовідносин людей, які беруть участь у комунікації» і є «цілеспрямованим використанням мовних засобів для формування суспільної думки» [76: 169].

Прагматичний аналіз пояснює важливість значення або сенс, які мовець вкладає у своє висловлювання і те, що воно є важливішим за значення слова чи самого висловлювання, в комунікативно-дискурсивному аналізі наголошується сконструйоване мовцем значення: у дискурсі, сенс — це виробництво та

конструювання соціальних інститутів і культурних програм, системи цінностей, які формують соціальні аспекти людських спільнот та окремих людей [56]. За допомогою цього підходу фокус зміщується з комунікаційного аналізу з точки зору інформаційних кодів і моделей міркування, заснованих на концепції Дж. Остіна, Дж. Серла та Г. П. Гріса, що вивчає комунікацію з позиції моделі комунікативної взаємодії, перетворюючи активну взаємодію суб'єкта дискурсу на соціальну взаємодію [65].

Предметом прагматики є психологічні та соціальні аспекти використання мовних знаків, головне призначення яких — впливати на думки, розум, почуття та волю людини; прагматика займається вивченням мовних засобів, за допомогою яких мовні одиниці передають зміст і вплив учасників спілкування, який має психосоціальний характер і спрямований на емоції, почуття, свідомість мовця, його мислення, в результаті чого змінюється його світогляд [17].

(79) *There was a small rise in that between emotional issues and social-media use.* (TTAMHOSFNL, [URL](#))

Концепт *emotional issues* ‘емоційні проблеми’ проходить через призму особистого досвіду людини, реципієнта більше приваблює те, що стосується його самого, що несе для нього більш інформативну цінність. Словосполучення узагальнює цілу низку емоційних дисфункцій, таким чином, захоплюючи більшу аудиторію серед читачів.

(17) *An untreated mental illness can significantly increase the risk of becoming physically ill.* (TDWDAAITB, [URL](#))

(29) *Yet the record number of migrants arriving in small boats across the Channel demonstrates impotence, rather than control.* (UKMDB, [URL](#))

У двох вищенаведених прикладах використані словосполучення, що належать до медичної сфери. Концепт ТРИВОЖНІСТЬ містить левову частку терміналів саме із цієї області вжитку. Здоров'я, його погіршення та будь-які проблеми з ним беззаперечно хвилюють читачів, тому навіть порівняння із такими термінами робить значний вплив на реципієнтів. Отримувач інформації з більшим занепокоєнням сприймає такий зміст. Якщо візьмемо до уваги приклад

impotence ‘імпотенція’, який порівняли із втратою контролю, то бачимо наступне: медіа використали таку метафору задля привернення уваги аудиторії, особливо її чоловічої статті, а також висміювання об’єктів, про які йде мова у змісті, адже був використаний приклад хвороби, яка має присоромлений статус у соціумі. В свою чергу контекст несе інформацію про занепокоєння в політичній сфері певної держави, а тобто, першочергово, ЗМІ мали за мету поширення тривожних настроїв серед читачів. Це повертає нас до головного концепту цієї роботи та показує зв’язок та вплив між його терміналами та підфреймами.

(21) *Weakness may be temporary.* (WIA, [URL](#))

Цей приклад показує як в контексті змінюється сенс самого слова *weakness* ‘слабкість’, адже контекст говорить про емоційну поразку, або емоційні проблеми, хоча слово *weakness* ‘слабкість’ першочергово передає фізичну втому, або фізичну ваду. Також вибір цього елемента аргументовано намаганням фахівців ЗМІ звернутися до читачів через певний особистий пережитий досвід. *Weakness* ‘слабкість’ має психологічний підтекст, який кожний член аудиторії може зв’язати із власними переживаннями, таким чином вибудовується міцний зв’язок між текстом та читачем.

(24) *The documentary alleged leaks to the Press about Meghan’s bad behaviour towards staff came from other royal households shortly after the wedding in 2018.* (PPPWBABFMSICDMA, [URL](#))

Наступний приклад представлений словосполученням *bad behaviour* ‘погана поведінка’. Якщо взяти цю фразу без контексту, відразу в розумі впливають картинки, коли дитина бешкетує, вередує та її хтось сварить, аби змінити таку поведінку. Використавши таке словосполучення ЗМІ немов порівнюють Меган (Меган Маркел – особа королівської родини) із дитиною – що вже є пониженням статусу на офіційному рівні. Наступна деталь, це те, що із словами *bad behaviour* ‘погана поведінка’ виникає потреба в дисциплінуванні того, хто її має. Це, безумовно, засіб маніпуляції мас, який активно використовується задля насадження певних настроїв. Також фраза погана поведінка не несе конкретики, тобто політ фантазії у читача може не мати

кордонів, адже на психологічному рівні, люди часто мають звичку уявляти найгірше. Таким чином, новина в ЗМІ не несе конкретики, але задає чіткий настрій та переплітається із центровим концептом ТРИВОЖНІСТЬ.

(27) *A Whitehall source tells the Guardian the possibility of it being resistant to antibodies makes it "a potentially significant threat to the vaccine programme".* (NHNVFMKC, [URL](#))

Приклад терміналу *significant threat* ‘значна загроза’, який належить до вершини фрейму ТРИВОЖНІСТЬ можна охарактеризувати наступним чином: *threat* ‘загроза’ безпосередньо несе сильну негативну конотацію, таким чином, автор підсилює зв'язок з реципієнтом використовуючи емоційне підґрунтя.

(30) *There is significant pressure on the government.* (UKMDB, [URL](#))

Приклад слоту *significant pressure* ‘значний тиск’ також вносить у контекст негативний відтінок. *Pressure* ‘тиск’ має відклик у читача, оскільки може бути інтерпретований доволі особистісно кожним, але попри це несе загальний тривожний підтекст. *Pressure* ‘тиск’ не обов'язково має нести виключно негативне підґрунтя, але викликає сильні емоції, які найчастіше пов'язані із відчуттям тривоги. Медіа використовує подібні прийоми, аби привернути увагу на певну інформацію та задати певних настроїв, зазвичай настроїв занепокоєння.

(32) *These stories of his female fandom are, in effect, a tale of economic inequity.* (WLSRK, [URL](#))

Слот *inequity* ‘несправедливість’, який в звичному своєму значенні несе негативну конотацію використаний в економічній тематиці. *Inequity* ‘несправедливість’ в більш звичній інтерпретації інформує про людську расову або статеву нерівність, що, в свою чергу, викликає у читачів сильну емоцію: сум, злість, тривогу або страх. Цей концепт грає роль тригерного слова в реченні, акцентуючи увагу на ньому та підтверджуючи зміст певним сильним терміном.

(45) *Sneaking a peek at the end of the labyrinth.* (ATDGCADCVAАНМ, [URL](#))

Наступний термінал *sneaking* ‘крадькома’ використаний в прямому значенні задля підвищення ефекту напруженості, немов в очікування наступних

дій розповідача. Також концепт надає драматичний ефект до контексту, пробуджуючи емоції тривожного очікування.

(46) *We got confused by the Metro map.* (ATDGCADCVAАНМ, [URL](#))

Використаний термінал *confused* 'заплутаною' також несе негативну конотацію, коли мова йде про щось не чітке та не зрозуміле, саме ці почуття можуть викликати тривогу. Читач інтуїтивно досягає схожих відчуттів від прочитання контексту, де вживається це слово. Медіа використали цей термін задля посилення акцентної та драматичної складової змісту, адже речення цілком могло бути написаним в нейтральному тоні, проте саме задля досягнення емоційності контексту, а отже й привертання більшої уваги, зацікавленості та маніпулятивної складової ЗМІ використовує подібні прийоми.

(47) *This is first because the labour market of your country works in part with clandestine immigrants.* (UKDTCCMSSFIM, [URL](#))

У наступному прикладі можна визначити концепт *clandestine* 'нелегальними', який підпадає під фрейм ТРИВОЖНІСТЬ. Асоціативний ряд, який виникає при використанні цього слова відразу викликає емоцію занепокоєння, адже в сучасному суспільстві будь-яка незаконна діяльність пов'язана із подібними відчуттями. Використання саме цього концепту можна пояснити намірами посилити ефект тривоги на читача, а також поширення певних негативних переживань та емоцій, оскільки слово стосується наступного визначення *immigrants* 'іммігрантами', що сприймається саме в парі, як словосполучення - *clandestine immigrants* 'нелегальними іммігрантами', а отже й надає негативної конотації слову емігранти. Таким чином, медіа можуть маніпулювати та поширювати певні «потрібні» настрої.

Таким чином, прагматичні функції концептів відіграють значну роль у передачі інформації через засоби масової інформації. Концепт ТРИВОЖНІСТЬ користується популярністю у медійній сфері, адже є емоційно-забарвленим, а саме такі концепти привертають увагу читачів та викликають емоції. Зважаючи на те, що в основі ледь не кожного терміналу лежить негативна конотація, реципієнт усе одно надає перевагу вживанню саме такого змісту. Це також може

нагадувати певну емоційну залежність реципієнта від джерела інформації. ЗМІ керуються тим, що негативна емоційність краща за її відсутність, адже мова йде також про поширення певних настроїв, сумнівів, закликів до дій чи змін поглядів, в такому випадку вирашним буде використання емоційно-забарвлених концептів, а особливо тих, що викликають цілий спектр сильних почуттів та емоцій. За допомогою таких засобів читач піддається несвідомій маніпуляції. Правильно використана прагматика концепту ТРИВОЖНІСТЬ створює усі умови подання інформації на користь замовника. Як ми вже могли переконатися на вищенаведених прикладах цей концепт може бути використаний в будь-якій сфері, як в прямому, так і в переносному значенні та цілком непомітно виконувати роль підсилювання та акцентування речень та змісту.

Висновок до 2 розділу

У другому розділі вдалося розглянути типи, структурні моделі концептів та їхні функції, а також прагматичні аспекти використання концептів у різних сферах життя, вплив та ефект на читача. Не менш важливу роль в цьому аналізі відіграє медійний дискурс, який є доволі багатограним та містким. Важливим фактом є те, що прагматика дискурсу дорівнює прагматиці міжособистісних взаємодій, тобто розглядається сфера відносин людей, які беруть участь у комунікації та поєднується із цілеспрямованим використанням засобів мовлення для формування суспільної думки, поширення настроїв чи навіювання сумнівів.

Концепт *ANXIETY* 'ТРИВОЖНІСТЬ' як універсал може бути використаний у найрізноманітніших контекстах, виступаючи умовно акцентними словами, що надають змісту певної форми та цілі. Цей концепт володіє також гарно маніпулятивною здібністю, оскільки акцентування відбувається через емоційно-психологічні сферу діяльності людини. Незважаючи на те, що думки науковців різняться щодо структури та структурних моделей концептів, вивчення цієї теми дозволяє глибше зазирнути всередину концептів та провести зв'язок між його окремими терміналами.

Також можна дійти висновку, що кількість терміналів та підфреймів не є лімітованою, а тобто може сягати безмежної кількості представників лише однієї піраміди концепту. Цікавим фактом є те, що більшість терміналів з розглянутих прикладів використані в медичній сфері, або має медичне підґрунтя чи порівняння саме з медициною. Наступні сходинку за частотою може посідати економічна сфера та після неї соціо-політична. Варто зазначити, що концепт *ANXIETY* 'ТРИВОЖНІСТЬ' несе найчастіше негативне значення, проте використовують його саме з ціллю викликати найбільші та найсильніші емоції, що за аналогією є негативними або схожими до таких. Отже, проведене дослідження у другому розділі дає чіткіше розуміння щодо структури, типів та прагматики концептів та, зокрема, головного концепту *ANXIETY* 'ТРИВОЖНІСТЬ' цієї роботи.

РОЗДІЛ 3

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ ТРИВОЖНІСТЬ У ПЕРЕКЛАДІ ТЕКСТІВ МЕДІЙНОГО ДИСКУРСУ

3.1 Способи еквівалентного відтворення концепту ТРИВОЖНІСТЬ українською мовою у перекладах текстів англomовного медійного дискурсу

Вербалізації концепту ТРИВОЖНІСТЬ та дискурс, у якому цей концепт функціонує, а саме медійний дискурс, становлять інтерес і з точки зору перекладацької діяльності. Еквівалентне відтворення цього концепту ускладнюється його значним прагматичним потенціалом, збереження якого є ціллю його адекватного перекладу. В перекладознавстві реалізація мовного концепту займає важливе місце, в свою чергу, перекладач грає роль посередника, який заповнює комунікативні та когнітивні прогалини в комунікації, які утворюються в процесі накладання мовної концептуалізації світу.

Освоєння когнітивного аспекту тексту оригіналу є першочерговим завданням перекладача, який повинен перетворити текст оригіналу на частину комунікативної компетенції. Перекладений текст переносить концепцію в нове середовище і зберігає або змінює свій образний код відповідно до образних функцій і асоціацій, які він породжує. Асоціативні зв'язки слів дають змогу визначити зміст концептів, що зумовлює використання методу концептуального аналізу для вивчення репрезентації мовної об'єктивації концептів у перекладі та дозволяє раціонально визначити труднощі перекладу, що виникають у процесі.

Якщо розглядати відтворення концепту *ANXIETY* 'ТРИВОЖНІСТЬ' у перекладах текстів медійного дискурсу, можна помітити закономірність у частому використанні його в певних текстах: політичний, медичних та економічних. У багатьох випадках з цього концепту використовують саме терміни, які, або перекладаються дослівно, або мають вже готовий відповідник, який перекладач має використати в контексті. Також цей концепт є універсальним, тобто таким, який адекватно та зрозуміло сприймається у різних

куточках світу, а перед перекладачем стоїть лиш завдання влучно перетворити оригінали у відповідники.

(34) *His anxiety about his fate, a defining feature of many of his roles, made him an ideal partner for women.* (WLSRK, URL) – Його тривога за свою долю, що була визначальною рисою багатьох його ролей, зробила його ідеальним партнером для жінок.

У цьому прикладі використаний концепт *anxiety*, який був перекладений як ‘тривога’, тобто його прямим еквівалентом в українській мові. Концепт *anxiety* має декілька синонімічних еквівалентів: ‘тривожність’, ‘занепокоєння’, ‘неспокій’, які також можуть бути вдало використані в перекладі цього речення та адекватно передати суть контексту. Тобто, ці синонімічні еквівалентні відповідники можуть взаємозамінювати один одного, відтворюючи той самий сенс сказаного. Вибір, який саме з відповідників використати, стоїть за перекладачем, від його погляду та переваг у перекладі.

(7) *He believes they could launch an attack from several directions early next year.* (RUBWMIST, URL) – Він вважає, що на початку наступного року вони можуть почати атаку з кількох напрямків.

Наступний приклад концепт *attack*, що відтворений в перекладі як ‘атака’, тобто за основу береться транслітерація слова, проте дещо видозмінена, тобто зникає подвоєння літер *tt* – ‘т’. Використаний універсальний прямий еквівалент, що точно передає сенс та не становить жодних труднощів перекладу. В цьому випадку можливе використання й інших синонімічних перекладів, наприклад ‘напад’, ‘наступ’, ‘удар’.

(8) *Officials have now said there have been eight cases of suicide by taxpayers facing a charge.* (SLHMRCCDLCTB, URL) – Наразі чиновники заявили, що сталося вісім випадків самогубства платників податків, яким було пред'явлено звинувачення.

Концепти *suicide* ‘самогубство’ та *charge* ‘звинувачення’ представлені в цьому реченні, що слугують представниками головного концепту ТРИВОЖНІСТЬ. Концепт *suicide* відтвореним словом ‘самогубство’, що слугує

прямим словниковим відповідником, тому не викликає труднощів для перекладача, а *charge* хоч може мати різні тлумачення, наприклад ‘плата’, ‘збір’, ‘вартість’, проте в цьому контексті потребує значення ‘звинувачення’. Таким чином, при перекладі варто враховувати різні тлумачення слова та розуміти сферу їх вживання.

(18) *Physical disorders may result in behaviors that make mental conditions worse.* (TDWDAAITB, URL) – Фізичні розлади можуть призвести до поведінки, яка погіршує психічний стан.

(20) *Asthenia is best described as a lack of energy to move certain muscles or even all muscles in the body.* (WIA, URL) – Астенію найкраще описати як нестачу енергії для руху певних м’язів або навіть усіх м’язів тіла.

Два вищезгаданих приклади стосуються медичної сфери. Концепти *physical disorders* ‘фізичні розлади’ та *asthenia* ‘астенія’ часто вживають саме в такому еквівалентному перекладі, тобто таке відтворення залишилося ще з ранніх часів їх інтерпретації та використовуються як готові медичні терміни. *Asthenia* ‘астенія’ перекладена шляхом транслітерації та є запозиченням з французької, а до того з грецької мов. Для перекладу концепту *mental conditions* були використані такий словниковий еквівалент, як ‘психічний стан’, хоча можливі й інші переклади цього словосполучення, наприклад ‘ментальний стан’, ‘душевне здоров’я’, ‘психічний розлад’ тощо. В перекладі використаний найчастіше вживаний відповідник, тобто такий, який може знати більшість, навіть не обізнана з медичними термінами, людей. Оскільки цільовою аудиторією цих текстів є пересічні читачі, то стає зрозумілий вибір перекладача. Таким чином, головна складність відтворення подібних текстів є переклад термінології, адже перекладач має гарно володіти та апелювати термінами в цій області. Також варто зазначити, що використання описового та антонімічного методів, модуляції та інших трансформацій при інтерпретації такий концептів-термінів варто уникати, адже вони можуть спотворити контекст та принести розмите поняття до читача.

(48) “*We want to be treated as such, treated as allies not vassals and not be hostages to British domestic politics.*” (UKDTCCMSSFIM, [URL](#)) – Ми хочемо, щоб до нас ставилися як до союзників, а не як васалів і не були заручниками внутрішньої політики Британії».

У цьому прикладі, слово-концепт *hostages* у перекладі відтворено його прямим словниковим еквівалентом ‘заручники’. Варто зазначити, що складнощів при перекладі цього концепту не виникає, адже сприймається він саме як термін з чітким визначенням та, хоч може зустрічатися в різних дискурсах та нести різний відтінок сказаного, проте переклад в більшості випадків залишатиметься той самий.

(57) *A mathematical framework developed by the economist Harry Markowitz in the 1950s to help risk-averse investors maximise returns.* (NWSMTUTHSCR, [URL](#)) – Математична структура, розроблена економістом Гаррі Марковіцем у 1950-х роках, щоб допомогти інвесторам, які не схильні до ризику, максимізувати прибуток.

Іншим прикладом слугує *risk-averse*, перекладений за допомогою словосполучення ‘схильний до ризику’, тобто в реченні була використана описова трансформація, оскільки в українській мові відсутній чіткий словниковий відповідник цього слова. При перекладі потрібно враховувати, що структура речення може зазнати змін.

(59) *Just before he launched the invasion of Ukraine on 24 February.* (UWPPLC, [URL](#)) – Незадовго до вторгнення в Україну 24 лютого.

Ще одним способом передачі концепту *ANXIETY* ‘ТРИВОЖНІСТЬ’ у цьому прикладі є термінал *invasion*, який відтворений як ‘вторгнення’. Можливі й інші переклади цього слова, наприклад ‘напад’, ‘окупація’, ‘агресія’, які також влучно передають сенс речення, проте варіант ‘вторгнення’ є більш загальноприйнятим з соціально-політичної точки зору, тобто таким, який використовується в медіа найчастіше для приглушення негативного відтінку та надання офіційності. Також вторгнення не деталізує прочитане, аніж, в порівнянні слово ‘окупація’, що особливо актуально, коли ЗМІ заборонено, або

вони просто не володіють жодною розширеною інформацією та намагаються передати загальні речі. Термінал, в будь-якій його інтерпретації, несе негативну конотацію та денотацію, оскільки надає контексту тривожно-трагічного значення.

(58) *It is showing early signs of helping save threatened coral reefs.* (NWSMTUTHSCR, [URL](#)) – Вона демонструє первинні ознаки допомоги в порятунку коралових рифів, які знаходяться під загрозою.

Термінал *threatened* у цьому прикладі відтворений іменником, сполученим з прийменником: ‘під загрозою’. Ще один можливий переклад цього концепту: ‘у небезпеці’, проте варто зазначити, що перекладач надав перевагу більш вживаному та контекстуально правильнішому варіанту. Еквівалентні відтворення ‘під загрозою’, ‘у небезпеці’ належать до словникових відповідників слова *threatened*,

(60) *Instead of focusing on a person's unconscious, he sought to counter negative thoughts within his patients.* (DABCBTPDA, [URL](#)) – Замість того, щоб зосередитися на підсвідомості людини, він намагався боротися із негативним думкам у своїх пацієнтів.

Наступний слот – це словосполучення *negative thoughts*, яке було перекладене, як ‘негативні думки’, тобто шляхом дослівного перекладу. У цьому випадку контекст вказує на медичну область змісту, а точніше сферу психології, де присутня велика кількість запозичень: латинізмів, грецизмів тощо, тому багато слів залишають максимально наближеними до оригінального варіанту *negative* ‘негативні’. Словосполучення належить до дальньої периферії концепту *ANXIETY* ‘ТРИВОЖНІСТЬ’ та, хоча й вжито в прямому значенні, має досить нейтральний денотативний відтінок.

(62) *CBT was originally developed to manage depression.* (DABCBTPDA, [URL](#)) – КПТ був спочатку розроблений для боротьби з депресією.

Ще один приклад відтворення концепту *ANXIETY* ‘ТРИВОЖНІСТЬ’ – термінал *depression*, який перекладено за допомогою дослівного перекладу ‘депресія’, тобто вжитий прямий словниковий відповідник, оскільки він є

терміном, який особливо часто вживається в медичних текстах. Жодних труднощів цей термінал не викликав при перекладі, проте подібні терміни можуть ускладнювати роботу перекладача, оскільки вимагають знання медичної психологічної тематики та гарне апелювання багатьма термінами. Більшість перекладів вимагають саме одного чіткого термінологічного еквівалента з вихідної мови.

Таким чином, у наведених вище прикладах зустрілися різні еквівалентні варіації відтворення концепту *ANXIETY* 'ТРИВОЖНІСТЬ'. Можна підсумувати, що велика частина терміналів цього концепту вживається в медичних текстах, де має пряме значення та більш нейтральний відтінок, також чимала частина в соціо-політичних змістах, де зазвичай має переносне значення, проте використана журналістами задля підсилювання ефекту написаного. Такі термінали використовують також в маніпулятивних цілях, задля посилення потрібних настрої, поширення певних ідей або навіть перекручування фактів. Розглянутий концепт несе в собі негативну конотацію, однак його часто можна зустріти в роботі ЗМІ. Частина прикладів була перекладена дослівно, особливо в медичних текстах, інша частина відтворювалась словниковими або контекстуальними відповідниками. Слова з цього концепту ні разу не вилучались при перекладі та не зазнавали істотних змін. Вибір відповідника залишається за перекладачем, який вирішує яке слово, або словосполучення найбільш влучно відобразить суть написаного.

3.2 Застосування перекладацьких трансформації для збереження прагматичних функцій концепту ТРИВОЖНІСТЬ у перекладі текстів англомовного дискурсу

Оскільки відтворення прагматичних функцій концептів у медіатекстах часто викликає чимало труднощів, у поміч приходять перекладацькі трансформації. У випадку, якщо дослівний переклад неможливо виконати і немає відповідного еквівалента, то слід шукати або створювати нову одиницю мови. За відсутності аналогів, подібні структури передаються іншими засобами, використання яких залежить від вибору як перекладача, так і семантичних системи обох мов. Перекладацькі трансформації здійснюються на рівні лексики, граматики та семантики, частіше трансформації об'єднують у собі зміну на декількох рівнях. Таким чином, вихідне речення може зазнавати чималих змін та бути зовсім не схожим на оригінал за своєю структурою, а лише прагматично передавати зміст, що й є важливим при перекладі медійних текстів. Деколи використання перекладацьких трансформацій є обов'язковою умовою перекладу, без якої сенс речення при дослівному перекладі втрачається, а деколи такі трансформації лиш покращують передачу сказаного, роблячи вихідний зміст природнішим та більш звичним до сприйняття мовця.

Серед способів відтворення варто виділяти наступні перекладацькі трансформації:

- транскодування: транскрипція, транслітерація, та калькування;
- лексико-семантичні трансформації: конкретизація, генералізація та модуляція;
- лексико-граматичні трансформації: антонімічний переклад, граматична заміна (заміна частини мови, синтаксична заміна тощо), додавання або ампліфікація, вилучення, транспозиція (у межах словосполучення, речення або тексту), описовий переклад, компенсація та цілісне перетворення.

(6) *That's definitely a matter of concern for moscow.* (RUBWMIST, [URL](#)) – Це, безумовно, хвилює Москву.

У цьому реченні використана граматична перекладацька трансформація, відбулася заміна частини мови, тобто іменник *concern* відтворений дієсловом ‘хвилювати’. Словосполучення *a matter of concern* було перекладено як ‘хвилює’, такий вибір був зроблений задля природнішого звучання вихідною мовою, оскільки було б важче інтегрувати інші можливі переклади ‘предмет занепокоєння’, ‘викликати стурбованість’ в це речення.

(11) *I wrote to the prime minister and the chancellor to urge them to change course and help those struggling.* (SLHMRCCDLCTB, [URL](#)) – Я написав прем'єр-міністру та канцлеру, щоб закликати їх до відповідних змін й допомогти тим, хто зіткнувся із труднощами.

Наступний приклад відтворений за допомогою компенсації: *struggling* – ‘зіткнувся із труднощами’, тобто відбулась заміна елемента оригіналу аналогічним або будь-яким іншим елементом, що компенсує втрату інформації і справляє подібну дію на читача.

(10) *Time and time again the government has been warned of the serious mental health impact the loan charge is having on people.* (SLHMRCCDLCTB, [URL](#)) – Уряд неодноразово попереджали про серйозний вплив кредитної заборгованості на психічне здоров'я людей.

У цьому прикладі відбулася транспозиція, тобто зміна порядку слів вихідного тексту: *has been warned of the serious mental health impact* перекладено як ‘попереджали про серйозний вплив ... на психічне здоров'я’. Така трансформація використана задля досягнення адекватності перекладу та правильної передачі сказано українською мовою. Також можна побачити використання модуляції, наприклад *mental health impact* ‘вплив на психічне здоров'я’, тобто відбулася заміна словникового еквіваленту контекстуальним.

(9) *However, there is still concern across parliament about their effect.* (SLHMRCCDLCTB, [URL](#)) – Однак у парламенті все ще існує занепокоєння щодо їх впливу.

Концепт ТРИВОЖНІСТЬ переданий за допомогою модуляції, де елемент *concern* перекладений зі збереженням граматичної складової, проте контекстуальним еквівалентом ‘занепокоєння’ задля збереження зрозумілості та природності змісту .

(4) *Our recent warnings have indeed been heard and the effect is noticeable: tensions have risen.* (RUBWMIST, URL) – Наші останні застереження дійсно були почуті, і ефект помітний: напруга зростає.

Граматична перекладацька трансформація використана в перекладі елементів цього речення. Наприклад, *tensions* ‘напруга’ – це множина відтворена однинною та *warnings* як ‘застереження’, проте ‘застереження’ має однакову форму в однині та множині в українській мові. Також для перекладу цих елементів була використана модуляція. Ці трансформації забезпечують адекватну передачу змісту, хоча й можливе використання інших контекстуальних синонімів зі збереження сенсу сказаного.

(22) *They can range from fatigue and confusion to anemia or a compromised immune system.* (SOVBD, URL) – Вони можуть варіюватися від втоми і сплутаності до анемії або порушення роботи імунної системи.

Елементи *fatigue*, *confusion*, *anemia* – це термінологія, яка має загальноприйняті еквівалентні відповідники в українській мові, тому їх відтворено як ‘втома’, ‘сплутаність’, ‘анемія’, хоча й ‘втома’, ‘сплутаність’ можуть бути замінені іншими словниковими синоніми, ‘анемія’ буде транслітеруватись з оригіналу. Граматична трансформація також вжита, а саме *compromised* ‘сплутаність’, тобто прикметник відтворений іменником. Також у вихідному словосполученні ‘порушення роботи імунної системи’ при перекладі з *a compromised immune system* відбулось додавання елемента ‘роботи’, прийом використаний задля компенсування втрати інформації.

(28) *Given Home Office plans to use Border Force vessels to push precarious dinghies back into French waters.* (UKMDB, URL) – Враховуючи, що Міністерство внутрішніх справ планує використовувати судна прикордонних сил, щоб повертати хиткі човни назад у французькі води.

Наступний елемент із концепту ТРИВОЖНІСТЬ *precarious* перекладено за допомогою модуляції ‘хиткі’, тобто був обраний найбільш змістовно придатний відповідник.

(31) *They are Hindu, Muslim and Christian, happy and unhappy homemakers, content and frustrated working women, and resigned and restless working class women.* (WLSRK, URL) – Це індуїстки, мусульманки та християнки, щасливі й нещасні домогосподарки, задоволені й розчаровані працюючі жінки, а також покірні та невгамовні жінки робітничого класу.

Цей приклад сповнений елементами з головного концепту *unhappy, frustrated, restless* ‘нещасні’, ‘розчаровані’, ‘невгамовні’ - це прикметники, які відтворені контекстуальними відповідниками, що влучно передають зміст речення, тобто модульовані. В реченні присутня транспозиція, наприклад *restless working class women* ‘невгамовні жінки робітничого класу’, оскільки така вихідна структура перекладу кластерів з англійської більш притаманна українській мові та логічніше відображає сенс написаного.

(33) *Ms Bhattacharya writes about anxieties and mutinies that forever puts them at a disadvantage.* (WLSRK, URL) – Пані Бхаттачарья пише про тривоги та заколоти, які назавжди ставлять їх у невигідне становище.

Елементи оригіналу *anxieties and mutinies* відтворені як ‘тривоги та заколоти’ у використанні модуляції. Ще один елемент *a disadvantage* перекладений як ‘невигідне становище’, у цьому випадку також використана модуляція, вихідний варіант складається з двох слів, тобто утворилося словосполучення. Вибір саме цього синонімічного відповідника допомагає пов’язати контекст та зрозуміло відобразити його, також утворює гарну взаємодію з іншими елементами вихідного речення.

(44) *“Don’t feel bad. That happens a lot,” a museum employee chimed in.* (ATGCDCVAАНМ, URL) – «Не переймайтесь. Таке часто трапляється.», – додав співробітник музею.

Під концепт ТРИВОЖНІСТЬ підпадає наступний елемент *feel bad*, який перекладений як ‘переймайтесь’, тобто вихідний елемент відтворився усього лиш

одним дієсловом. У цьому випадку підібраний контекстуальний відповідник, оскільки дослівний переклад не справить потрібного враження та не принесе зрозумілості читачеві.

(71) *There is little doubt that the media has a far more profound affect on our culture than does the entire profession of psychology.* (TMAPFTM, URL) – Безсумнівно, засоби масової інформації впливають набагато суттєвіше на нашу культуру, ніж уся сфера психології.

Слот *little doubt* відтворено антонімічним перекладом як ‘безсумнівно’, задля внесення чіткості в речення та використання природнішої лексики для вихідної мови. Також *profound affect* можна опосередковано віднести до концепту ТРИВОЖНІСТЬ та перекласти як ‘впливають суттєвіше’, використавши граматичні трансформації *affect* ‘впливають’, замінивши іменник на дієслово, а *profound* піддалося модуляції ‘суттєвіше’. Цей слот може фігурувати в різних концептах через свою здатність підлаштовуватись до певного контексту та підсилювати його, тому навіть у цьому реченні підкреслює емоційну складову сказаного та сприймається як елемент тривожного.

(72) *Take for example the shaming and bullying that regularly goes on shows.* (TMAPFTM, URL) – Візьмемо, наприклад, засудження та травлю, які регулярно транслюються на телебаченні.

Елементи *shaming* та *bullying* перекладено українськими відповідниками ‘засудження’ та ‘травля’, попри те, що читачами доволі добре сприймаються запозичені варіанти – неологізми: ‘шеймінг’ та ‘булінг’. Однак, набагато природніше звучить саме українізація цих елементів, такий вибір був зроблений задля збереження лексичного балансу та чіткості в реченні. Варто пам’ятати, що неологізми можуть викликати багато труднощів у перекладі та надавати перевагу завжди слід українським відповідникам, адже саме вони надають естетичного вигляду вихідному тексту.

(43) *He said the OECD’s push for greater transparency about carbon pricing.* (SMDJFA16GPLDGG, URL) – Він сказав, що ОЕСР наполягає на більшій прозорості щодо ціноутворення на вуглець.

Ще одна складова головного концепту : *push*, відтворена як ‘наполягає’. В перекладі була використана модуляція, оскільки існує низка концептуальних синонімів, які можуть вдало передати суть речення, проте вибір перекладача впав саме на цей відповідник. Це можна пояснити частішим поєднанням слів ‘наполягати на прозорості’, яке краще сприймається читачами, тому, щоб зробити доволі складний контекст легшим до сприйняття використовують більш повсякденні лексичні конструкції.

(49) *This frustration was voiced by Macron on Friday when he accused the UK of a lack of seriousness over the Channel crisis.* (UKDTCCMSSFIM, URL) – У п’ятницю Макрон повідомив, що розчарувався та звинуватив Великобританію у несерйозному відношенні щодо кризи в Англійському каналі.

Низка елементи, а саме *frustration, a lack of accused, crisis* були вжиті в реченні. Слот *frustration* піддався граматичній трансформації, з іменника на дієслово, слот *crisis* відтворений усталеною формою перекладу терміну: ‘криза’. Наступний слот *a lack of* в значенні ‘брак чогось’ піддався перекладацькому вилученню, натомість відбулася компенсація, тобто *a lack of seriousness* перетворився в ‘у несерйозному відношенні щодо’, тобто замінивши оригінал аналогічним елементом, проте розширивши значення, перекладач компенсував втрату та зберіг сенс написаного. Також у цьому прикладі вжита граматична трансформація *seriousness* – ‘несерйозному’, іменник – прикметник. Елемент *accused* перекладений як ‘звинуватив’, тобто дослівно, оскільки цілком адекватно передає сенс. Загалом, речення зазнало значної транспозиції, яка допомагає природніше передати зміст.

(50) *Darmanin said he had “a cordial relationship based on trust” with Patel, but expressed growing French frustration at the mixed and contradictory messages heard from Boris Johnson’s government.* (UKDTCCMSSFIM, URL) – Дарманін сказав, що у нього були «сердечні стосунки, засновані на довірі» з Пателем, але висловив зростаюче розчарування Франції через змішані та суперечливі повідомлення від уряду Бориса Джонсона.

Приклади *frustration* та *contradictory messages* вжиті в реченні. *Frustration* перекладено як ‘розчарування’, а *contradictory messages* як ‘суперечливі повідомлення’, тобто в обох випадках перекладу була використана модуляція.

(51) *A tragedy that shocked both sides of the Channel and has sparked a blame game between London and Paris.* (UKDTCCMSSFIM, URL) – Трагедія, яка шокувала країни по обидві сторони протоки Ла-Манш та спричинила низку конфліктів між Лондоном та Парижем.

Елементи *tragedy* та *shocked* відтворені близько не тільки до сенсу, проте й вигляду оригіналу. Це запозичення, які базуються на транслітерації, проте видозмінюються згідно з правил української мови ‘трагедія’ та ‘шокувала’. Також варто зазначити, що в вихідному реченні присутнє додавання елемента ‘країни’ та конкретизація, а саме *both sides of the Channel* ‘країни по обидві сторони протоки Ла-Манш’. При перекладі *a blame game* відбулося цілісне перетворення ‘низка конфліктів’, тобто відтворення відбулося за допомогою інших лексичних засобів, проте контекстуально правильних, які імпонують загальному вигляду вихідного тексту.

(52) *It's not only insulting it's totally unrealistic.* (UKDTCCMSSFIM, URL) – Це не тільки образливо, але й зовсім неправдоподібно.

(54) *They should stop saying one thing in private while insulting his country in public if there is to be a solution to the crisis in the Channel.* (UKDTCCMSSFIM, URL) – Якщо є намір дійти спільної згоди у вирішенні кризи у Ла-Манші, їм слід припинити говорити наодинці одне, а публічно насміхатися з його країни.

У двох вищезгаданих реченнях присутній термінал *insulting*, який в першому і другому випадках перекладений шляхом модуляції, тобто контекстуальними відповідниками ‘образливо’ та ‘насміхатися’, вибір яких залежав від правильної передачі змісту сказаного. Також варто зазначити, що граматична основа слів при відтворенні українською зберіглась. Термінал, який вже зустрічався в прикладах вище, знову відтворений усталеною формою запозиченого слова *crisis* – ‘криза’, що вказує на стабільність перекладу термінів.

(53) *Darmanin strongly criticised what he called “double talk”.* (UKDTCCMSSFIM, URL) – Дарманін різко розкритикував те, що він назвав «подвійною розмовою».

Наступні два елементи: *criticised* відтворений як ‘розкритикував’, видозмінений за нормами українського правопису латинізм, а при відтворенні *double talk* відбулося калькування ‘подвійною розмовою’, оскільки немає відповідника вихідної мови, то такий варіант можна вважати нормою, також взяття в лапки, як в оригіналі, так і в вихідному варіанті, дає читачеві натяк на переносне значення словосполучення, що сприймається легше та зрозуміліше. Усі ці термінали несуть більш негативне денотативне та конотативне значення, чим і підходять до концепту ТРИВОЖНІСТЬ.

(63) *After his initial training, Dr Beck began to question the basis of typical Freudian psychoanalysis which focused on uncovering conflicts buried within people's pasts.* (DABCBTPDA, URL) – Після інтернатури доктор Бек почав сумніватися в основі типового фрейдистського психоаналізу, де зосереджувалась увага на розкритті конфліктів, похованих у минулому людей.

До концепту ТРИВОЖНІСТЬ можна віднести наступні елементи: *to question* перекладений шляхом модуляції ‘сумніватися’, *psychoanalysis* та *conflicts* перекладені транслітерацією ‘психоаналіз’ та ‘конфлікти’. Також варто зазначити, що в перекладі використана конкретизація *initial training* ‘інтернатура’ та вилучення частки *his*.

(74) *We will also examine the role of advertising in disseminating harmful content.* (MHAIOSMD, URL) – Ми також розглянемо роль реклами в поширенні шкідливого вмісту.

Уваги заслуговує переклад наступної одиниці речення, а саме *disseminating harmful content* ‘поширенні шкідливого вмісту’. Вибір впав на українські відповідники, особливо перекладу слова *content*, оскільки його можливий переклад-неологізм ‘контент’ також знаходиться в активному вжитку в українському суспільстві. Отже, переклад відтворено дослівно, проте модулятивним способом.

(75) *For months the pressure had been building and he had been ignoring it.* (IWGEPA, URL) – Місяцями тиск зростав, а він продовжував ігнорувати його.

Елементи *the pressure had been building* відтворено модулятивним способом ‘тиск зростав’, тобто підбором відповідних контекстуальних слів; *had been ignoring* перекладено як ‘продовжував ігнорувати’, це можна пояснити додаванням частки ‘продовжував’ задля створення ефекту компенсації втрати сенсу вихідного речення та ‘ігнорувати’ як усталене запозичене слово, за основу відтворення кореня якого береться транслітерація.

(64) *Judge Bellis called inappropriate conduct by Mr. Jones’s attorneys regarding depositions and the “callous disregard” for her repeated rulings required the most severe sanction of default.* (OAJIFARLIBAWTOCT, URL) – Суддя Белліс оголосила адвокатам пана Джонса неналежне ведення справи щодо письмових свідчень, а «бездушне ігнорування» її неодноразових постанов вимагало впровадження найсуворіших санкції за невиконання зобов’язань.

У цьому прикладі присутні термінали з юридичної лексики, наприклад: *inappropriate conduct* відтворений як ‘неналежне ведення справи’, шляхом модуляції, тобто застосування юридичного відповідника вихідної мови; *callous disregard* перекладено як ‘бездушне ігнорування’, використавши модуляцію, задля знаходження доцільних відповідників, які природньо поєднуюватимуться із такою лексикою; сполуку *the most severe sanction of default* відтворено за допомогою граматичної трансформації *sanction* – ‘санкції’, тобто однина змінилась на множину; *default* як ‘невиконання зобов’язань’, можна пояснити описовим перекладом, та додавання елемента ‘впровадження’, задля компенсації втрати зв’язку між елементами, отримавши у вихідному варіанті ‘впровадження найсуворіших санкції за невиконання зобов’язань’. Також *depositions* перекладено за допомогою конкретизації ‘письмові свідчення’.

(65) *The judge in the Texas case cited the defendants’ “general bad faith” toward the litigation and Mr. Jones’s “public threats”.* (OAJIFARLIBAWTOCT, URL) – Суддя з тexasької справи посилався на «загальну недобросовісність» підсудних у судовому процесі та «публічні погрози» пана Джонса.

У цьому прикладі зустрічається елемент *public threats*, який було відтворено модуляцією, тобто пошуком адекватного контекстуального відповідника ‘публічні погрози’. Елемент *bad faith* перекладено як ‘недобросовісність’, також використана модуляція, де вжитий певний юридичний відповідник, який доцільно має бути присутній у цьому контексті.

(66) *Mr. Jones went on air and complained about being deprived of a fair trial and invoked his rights to free speech under the First Amendment.* (OAJIFARLIBAWTOCT, URL) – Пан Джонс вийшов в ефір і поскаржився на позбавлення права на справедливий розгляд судового процесу та посилався на своє право на свободу слова згідно з Першою поправкою.

Елемент *deprived* перекладений як ‘позбавлення’ за допомогою граматичної трансформації, тобто заміни частини мови: прикметник – іменник. Ще один термінал концепту ТРИВОЖНІСТЬ, це *complained* ‘поскаржився’, який несе підтекст неспокою та занепокоєння в контекст, перекладений дослівно, оскільки його відтворення не потребує додаткових перекладацьких трансформацій.

(55) *The gains go beyond positive ecological outcomes and include crucial social.* (NWSMTUTHSCR, URL) – Здобутки вичерпують не тільки певні екологічні, а й ключові соціальні результати.

Слот *social*, який відноситься до слова *outcomes*, відтворений як ‘соціальні результати’ та має непряме відношення до концепту ТРИВОЖНІСТЬ, оскільки пов’язаний більш прагматично. Сучасні реалії життя дали прикметнику ‘соціальні’ бентежного забарвлення, це пов’язано з активним розвитком соціальних мереж та нових небезпек, які виникають з ним. Щодня через соціальні мережі трапляються сотні злочинів, тому сучасна людина, а особливо молодь, асоціює це слово з тривогою та неспокоєм. Частку ‘соціальні’ використано в обох визначеннях, проте, першочергово надається саме тривожний відтінок прикметнику, що можна пояснити більшим впливом негативної денотації на підсвідомість людини. Саме речення зазнало змін в перекладі: відбулася транспозиція слів, *go beyond* перекладано шляхом

антонімічного перекладу ‘вичерпують’, такі елементи як *positive* та *include* вилучено, а *social* перекладено дослівно ‘соціальні’, використавши усталений та частково транслітерований запозичений елемент, вжитий згідно з нормами українського правопису.

(56) *The task was to identify the 50 reefs that are most likely to survive the climate crisis and be able to repopulate other reefs, if other threats are absent.* (NWSMTUTHSCR, URL) – Завдання полягало в тому, щоб визначити 50 рифів, які, швидше за все, переживуть кліматичну кризу та, якщо інших загроз не буде, зможуть знову відновити популяцію рифів.

В елементі *threats* ‘загроз’ відбулося пряме словникове відтворення зі збереженням числа іменника. Переклад елемента *to survive* відтворений як ‘переживуть’, тобто граматична трансформація змінила теперішній час на майбутній і модулятивно був підібраний один із словникових елементів, який найбільше підходить до контексту, наприклад серед таких еквівалентів: ‘вижити’, ‘прожити’, ‘витримати’, ‘вистояти’, проте у вихідному варіанті вжите саме слово ‘пережити’, адже вона чітко поєднується з усіма одиницями речення й робить потрібний ефект від прочитаного. Концепт *climate crisis* перекладено як ‘кліматична криза’, тобто відбулося калькування, проте воно активно увійшло у сучасне використання та вважається термінологічною сполукою.

(67) *Let it be a warning to other conspiracy theorists.* (OAJIFARLIBAWTOCT, URL) – Нехай це буде попередженням для інших прихильників теорії змови.

У цьому прикладі можна виділити *warning*, відтворений як ‘попередження’, тобто за допомогою підбраного відповідного контекстуального елемента; *conspiracy theorists* відтворено як ‘прихильників теорії змови’, це можна пояснити методом компенсації, тобто, щоб справити на читача потрібне враження та компенсувати втрату інформацію, адже дослівний переклад не зможе адекватно відтворити це речення.

(68) *These shameful and compelling artifacts were well-labeled.* (ATDGCADCVAАНМ, URL) – Ці ганебні та переконливі артефакти були добре позначені.

Під головний концепт роботи підпадає термінал *shameful*, відтворений як ‘ганебні’, тобто був підібраний контекстуальний відповідник з-поміж інших синонімічних слів.

(69) *I was riveted by the story of one daring act of resistance, where an enslaved 23-year-old sailor named Robert Smalls quietly took control of a Southern gunboat.* (ATDGCADCVAAHM, URL) – Мене захопила історія одного зухвалого руху опору, коли поневолений 23-річний моряк на ім’я Роберт Смоллс непомітно взяв під контроль канонерський човен південного напрямку.

Серед терміналів концепту у реченні можна виділити *daring act of resistance*, який відтворено як ‘зухвалий рух опору’, використавши модуляцію, тобто словникові відповідники оригінальних елементів, особливо можна виділити *act of resistance* ‘рух опору’, адже словосполучення є термінологічним значенням, яке має сталий та звичний переклад в українській мові; термінал *enslaved* ‘поневолений’ також підпадає під фрейм концепту, його було відтворено одним із синонімічних відповідників, хоча в цьому контексті адекватно відтворюють зміст й інші елементи, зокрема ‘полонений’. Проте вибір перекладача впав саме на контекстуально виразніший та емоційніший прикметник, якщо розглядати його з боку читачів вихідної мови.

(70) *Safeguarding board chairman David Goosey said although the death was not linked to abuse or neglect.* (SMFPWHHRRS, URL) – Голова ради охорони Девід Гузі заявив, що смерть не була пов’язана з насильством чи недбалістю.

Елементи *death*, *abuse* та *neglect* перекладені як ‘смерть’, ‘насильством’ та ‘недбалістю’, тобто дослівно, зберігши оригінальну структуру, проте можна відмітити, що іменники підбиралися контекстуально відповідні, тобто серед інших можливих синонімічних варіантів. Перекладач має завжди слідкувати за поєднанням слів у реченні та відтінковою рівнозначністю між ними.

(73) *The much derided A-level and university programmes in media and cultural studies are simply misunderstood.* (TMAPFTM, URL) – Висміяні університетські та рівня «А» програми у сфері медіа та культурології просто неправильно розуміють.

У цьому реченні можна виділити слот *derided*, який відтворено підібраним контекстуальним відповідником ‘висміяні’. Також вилучення *the much* та додавання елемента ‘у сфері’ задля компенсування втрати інформації присутні в перекладі. Речення зазнало незначної транспозиції, ці зміни були обов’язкові, оскільки потрібно було зберегти зрозумілість контексту та водночас лексичну правильність.

(76) *It can be terrifying, overwhelming and isolating, and can be set off by something seemingly very small.* (WDYDIYHAPA, URL) – Це може лякати, приголомшувати та усамітнювати, та може бути викликано чимось, здавалося б, дуже незначним.

Переклад цього речення виконаний здебільшого за допомогою модуляції, зокрема елементи, що підпадають під концепт ТРИВОЖНІСТЬ це *terrifying, overwhelming and isolating*, відтворені як ‘лякати’, ‘приголомшувати’ та ‘усамітнювати’, тобто не лише підбиралися відповідниками, що адекватно відтворюють контекст, а й були застосовані граматичні трансформації, а саме прикметники переклалися дієсловами. Ці трансформації допомогли досягти адекватності та природності вихідного тексту.

(77) *It claims exposure to idealised representations of other people's lives may cause feelings of envy.* (USPCSMIL, URL) – Він стверджує, що вплив ідеалізованих уявлень про життя інших людей може викликати почуття заздрості.

Термінал *feelings of envy* відтворився граматично словом ‘почуття’, що може виступати в ролі однини і множини, оскільки форма слова не зміниться. Переклад зроблений дослівно, проте це доволі вживане словосполучення, яке може виступати як термінологічна сполука в текстах певної сфери, наприклад психології. Також варто зазначити, що в тексті присутня невелика транспозиція та часткове цілісне перетворення *it claims exposure to* ‘він стверджує, що вплив’. Ці трансформації допомагають адекватно відтворити сенс сказаного вихідною мовою.

Отже, за допомогою вищенаведених прикладів було розглянуто способи відтворення терміналів та підфремів концепту ТРИВОЖНІСТЬ. Існує ціла низка перекладацьких трансформацій, проте перед перекладачем постає завдання в доцільному використанні цих методів та збереженні балансу й природності вихідного речення. Варто зазначити, що модуляція, компенсація та транспозиція – одні з найпопулярніших трансформацій при відтворенні цього концепту. Оскільки ціла низка терміналів слугують термінами, то більшість відтворюється усталеними в мові відповідниками, які часто є калькованими, або транслітерованими, проте зазнають змін правопису. Також деякі відповідники перекладаються описовим способом, проте більшість замінюються певним контекстуальним або словниковим елементом. Таким чином, перед перекладачем постає завдання бути спеціалістом, який є обізнаним в текстах різної тематики, щоб знати який відповідник найдоцільніше використати, а також вміти передати сенс написаного засобами рідної мови, проте наближено до тексту оригіналу, адже, якщо це речення зі сфери медицини, психології, юрисдикції або кримінології, де часто фігурує цей концепт, то важливим є передання інформації максимально наближено до оригіналу.

Висновок до 3 розділу

У третьому розділі відбулося дослідження вербалізації концепту ТРИВОЖНОСТІ та способи його відтворення. Варто згадати, що серед способів відтворення виділяють наступні перекладацькі трансформації: транскодування: транскрипція, транслітерація, та калькування; лексико-семантичні трансформації: конкретизація, генералізація та модуляція; лексико-граматичні трансформації: антонімічний переклад, граматична заміна (заміна частини мови, синтаксична заміна тощо), додавання або ампліфікація, вилучення, транспозиція (у межах словосполучення, речення або тексту), описовий переклад, компенсація та цілісне перетворення.

Проаналізувавши 100 прикладів медійного дискурсу, можна дійти висновку, що основна частина перекладів підпадає під лексико-граматичні

трансформації, тобто їх використання забезпечує адекватність перекладу та цілісність речення. Інші перекладацькі трансформації також активно використовуються для адекватної передачі інформації, зокрема безліч термінів, які належать до концепту ТРИВОЖНІСТЬ, транслітеруються, оскільки є запозиченнями й вже активно знайомі для читачів з певної сфери діяльності й потреби у подальшій докорінній їхній заміні немає.

Відтворення терміналів концепту має співпадати з прагматичним аспектом речень-оригіналів. Таким чином, прагматична адаптація слугує найбільш ефективним способом перекладу речень медійного дискурсу. За рахунок цього способу досягається рівність комунікативного ефекту між перекладом та оригіналом, де незнайоме стає знайомим, незрозуміле стає зрозумілим та відбувається привернення уваги реципієнта, адже знаходяться такі еквівалентні відповідники, які здатні виконати той самий вплив, проте вже вихідною мовою.

Отже, прагматика використовує перекладацькі трансформації задля досягнень цілей перекладу. Це особливо є актуальним для текстів медійного дискурсу, адже серед їх цілей не тільки передача інформації, а й накладення поведінкових патернів, зміна установок та привернення уваги реципієнтів. На прикладах вищенаведених речень медійних текстів, взятих з різних сфер вжитку, можна переконатися в цьому та побачити увесь шлях пошуку відповідних елементів, що забезпечують прагматичне відтворення не тільки самого контексту, а й безпосередньо головного концепту цієї роботи та усіх його фреймових складових.

ВИСНОВКИ

У ході роботи розглянуто теоретичні передумови вивчення лінгвальних засобів вербалізації концепту ТРИВОЖНІСТЬ та їх перекладу, вивчені та проаналізовані особливості та засоби вербалізації цього концепту у текстах сучасних англomовних медійних текстів, а також специфіка перекладу засобів вираження цього концепту українською мовою.

Теоретичний аналіз показав, що вивчення концептів є досі актуальним, оскільки вони є частиною мовленнєво-розумової діяльності та особливо актуальними для медійного дискурсу, адже активно сприяють утворенню комунікативного ефекту на реципієнтів. Концепт є актуальним поняттям у різних міждисциплінарних напрямках дослідження мови. Концепт – це семантичне утворення, яке уособлює колективний досвід та зрештою надбання індивіда. Концепт може бути як локальним, так і інтернаціональним явищем. Попри те, що термін “концепт” давно вивчається в лінгвістиці й ціла низка досліджень відбулась з його участю, чіткого визначення немає й досі, розглядаються різні гіпотези трактування, проте сходяться на тому, що концепт напряду пов’язаний з мовленнєвим вираженням та людською свідомістю, розумінням й уявою, тобто зрештою він став продуктом людського існування.

У роботі також були розглянуті теоретичні передумови перекладу концептів. Підсумовуючи, при перекладі концептів можна виділити декілька етапів: перший етап це проведення концептуального аналізу задля загального розуміння перекладачем оригінального тексту; на другому етапі відбувається процес підбору необхідних мовних засобів, які зможуть точно відтворити зміст та лексичне забарвлення оригіналу вихідною мовою.

Лінгвістичні когнітивні підходи до концептуального перекладу показати, що прототипування та адаптивні стратегії користуються популярністю, коли комбінуються. Труднощі з перекладом концептів в медійному дискурсі становлять мовні, прагматичні та стилістичні особливості самого дискурсу. Медійні тексти містять велику кількість суспільно-політичної лексики, проте

зустрічається чимала кількість професійної лексики, неологізмів та запозичень. Ці тексти мають виразну комунікативну ціль та прагматичну мету. Одним із головних завдань є створення та поширення комунікативного ефекту.

Визначення структури самого концепту ТРИВОЖНІСТЬ дає змогу ідентифікувати його ядро, ближню та дальню периферії, його зміст та характеристики. Також вдалося проаналізувати лінгвальні засоби вербалізації концепту ТРИВОЖНІСТЬ, до яких належать різні частини мови, у тому числі – синонімічні ряди, прикметники, прислівники, іменники та дієслова, які можуть виконувати ролі різних мовних засобів та вживатися як в прямому, так і в переносному значенні. Зокрема, до засобів вербалізації цього концепту також часто належать перифраз, епітети, метафори, велика низка синонімів тощо.

Варто зазначити, що присутні також термінологічні сполуки, оскільки медійні тексти можуть містити інформацію з різних сфер вжитку людської діяльності, також, в останні роки, відбулася тенденція значного поширення професійної лексики в медійний дискурс, що можна пояснити активним розвитком технологій, доступнішою інформацією та прогресивний еволюційним розвитком людини.

Таким чином, немає чітких принципів щодо більшого використання певних частин мови або переваг відтворення певними мовними засобами терміналів цього концепта. Кожний випадок відтворення потребує індивідуального підходу, аналізу та прагматичної адаптації, кожен випадок буде унікальним та може бути відтвореним в декілька способів, проте вибір цього способу припадає саме на вміння та досвід перекладача.

Однією із провідних функцій концепту є актуалізація емоційного, вербального, інформативного та переконливого аспекту комунікації об'єктів дійсності, з яких складається концептуальна картина світу. Прагматика концепту ТРИВОЖНІСТЬ полягає у здатності впливати на реципієнта, поширювати певні ідеї та привертати увагу, усе це уособлює емоційний вплив на адресата висловлювання та на весь дискурс. Таким чином, це вдала зброя медійних працівників у своїй роботі, адже прагматика допомагає здійснювати потрібний

ефект на аудиторію, розуміти та активно використовувати пасивну несвідому маніпулятивну одиницю.

Вивчаючи особливості перекладу лінгвальних засобів вербалізації концепту ТРИВОЖНІСТЬ, з'ясувалося, що переклад має чимало труднощів, які потребують опрацювання мовними спеціалістами. Відтворення концептів медійного дискурсу ускладнює процес перекладу тим, що вимагає передачу не тільки інформативної складової, а й емоційно-експресивної, де остання відіграє таку ж важливу роль, як і перша. Часто тлумач використовує адаптивну стратегію перекладу, щоб відповідати усім нормам відтворення концептів. Перекладач у процесі передачі концептів відіграє роль свого роду бікультурним медіатором, який заповнює комунікативні та когнітивні пропуски у комунікативному процесі, які виникають унаслідок накладання мовних картин світу.

Вагому інформацію для цього дослідження надав третій розділ, де завдяки практичній роботі, ми змогли спостерігати використання різних перекладацьких трансформацій, описати й порівняти емоційний вплив оригіналу й вихідного тексту, прокоментувати вибір варіанту перекладу. Варто згадати, що серед перекладацьких трансформацій виділяють транскодування, лексико-семантичні та лексико-граматичні, детальніший їх поділ був розглянутий в роботі. Серед найчастіше вживаних можна виділити дослівний переклад, модуляцію або пошук словникових або контекстуальних відповідників, компенсування та граматичну трансформацію. Найефективнішим прийомом слугує прагматична адаптація, яка завдяки підбору вихідного елемента, який є зрозумілішим й прийнятним саме мовцям вихідного варіанту, досягає комунікативної рівності. Комбінація цих методів допомагає не тільки правильно відтворити зміст тексту, але й зберегти прагматичні функції лінгвальних засобів вербалізації концепту.

Перспективи подальших досліджень передбачають вивчення характеристик різних стилістичних засобів вираження понять-концептів і

способів їх перекладу та візуалізації в тексті, а також більш детальний аналіз прагматики та лінгвістичної адаптації як прийому перекладу концептів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрущенко Ю. Концепт «жінка» у вимірах сучасних гуманітарних наук. Вісник Харківського національного університету імені В. Каразіна. Серія: Філологія. 2014. № 1107. Вип. 70. С. 54–59.
2. Гаврилюк А.П. Роль концепту у перекладознавстві. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер. : Філологічна. 2012. Вип. 25. С. 19–21. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2012_25_9
3. Гайдук Г. В. Концепт як базове поняття когнітивної лінгвістики. 2012. URL: http://www.rusnauka.com/27_SSN_2012/Philologia/3_117439.cioc.htm
4. Гайнічеру О. Поезія і мистецтво перекладу: Літ.-критич. нарис. Київ : Дніпро, 1990. 216 с.
5. Жаботинська С. А. Когнетивна лінгвістика: принципи концептуального моделювання. Лінгвістичні студії. Черкаси, 1997. Вип. 2. С. 31–52.
6. Желтухіна М.Р. Про зміст мас-медійного дискурсу. Вісник Луганського педагогічного університету імені Тараса Шевченка. Луганськ, Ч. 1. 2007. С. 27–40.
7. Іващенко В. Л. Організація ментальності концепту. Семантика мови і тексту. Зб.ст. VIII міжнародної наукової конф. Івано-Франківськ: Плай, 2003. С. 202-208.
8. Карасик В. І., Cognition Communication Discourse. 2013. URL: <https://sites.google.com/site/cognitiondiscourse/issue>
9. Лютянська Н. І. Мас-медійний дискурс: типологічні та структурноорганізаційні особливості / Н. І. Лютянська // Наукові записки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Серія : Філологічні науки. – Ніжин, 2014. – Кн. 2. –С. 136–141.
10. Медвідь О. Волков О. Роль мови в межах медіапростору. 2020. URL: https://www.researchgate.net/publication/279372061_Rol_movi_v_mezah_me_diaprostoru

11. Мельничук О. Д. Концепти як елементи семантики тексту. 2006. URL: <http://studentam.net.ua/content/view/8783/97/>
12. Оляніч А. В. Рекламний дискурс. 2015. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/reklamnyy-diskurs>
13. Поліщук О. П. Інфосфера України: особливості мас-медійного дискурсу у контексті естетичної інформації / О. П. Поліщук, О. І. Свінцицька // Історія. Філософія. Релігієзнавство. – 2008. – № 2. – С. 56–59. 53.
14. Полюжин М. Зміст і структура лінгвокультурного концепту. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Когнітивна лінгвістика. 2017. № 3.
15. Полюжин М. М. Функціональний і когнітивний аспекти англійського словотворення. Ужгород: Закарпаття, 1999. 240 с.
16. Потапенко С. І. Сучасний англomовний медіа-дискурс: лінгвокогнітивний і мотиваційний аспекти: Монографія/ С. І. Потапенко. – Ніжин: Видавництво НДУ імені Миколи Гоголя, 2009. – 391 с
17. Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. Запоріжжя: Прем'єр, 2008. С. 332.
18. Романюк О. М., Запотічна Р. А. Поняття стратегії перекладу: основні принципи. 2020. URL: <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2020.45-1.30>
19. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник. Полтава : Довкілля-К, 2008. 712 с
20. Слухай Н. В. Етноконцепти та міфологія східних слов'ян в аспекті лінгвокультурології / Н. В. Слухай. К.: ВПЦ «Київський ун-т», 2005. С. 167.
21. Суська О. О. Розвиток інформаційно-комунікативних теорій мас-медіа та вивчення впливу інформаційного простору на особистість людини / О. О. Суська // Слово. Символ. Текст. – К., 2006. – С. 211–226.
22. Українське мовознавство : міжвідомчий науковий збірник. – 2009. – Випуск 39/1. – С. 60–65, 93–102, 130–135.

23. Шевченко О.М. Методи дослідження концептів. *Modern Science: Problems And Innovations: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції*. Стокгольм, Швеція, 2020. С.10
24. Юрченко О. В. Дефініція концепту в сучасних лінгвістичних дослідженнях, *Вісник Запорізького національного університету. Академічний огляд*. 2008. №2. С. 268–272.
25. Akbarova Z. Between concept and concept in linguistics systematic approach. 2020. URL: <https://openaccessjournals.eu>
26. Arvidsson A. Brands: Meaning and Value in Media Culture. 2006. URL: https://www.researchgate.net/publication/267922362_Brands_Meaning_and_Value_in_Media_Culture
27. Bayjonov, F. Characteristics of the concept of gender culture as a social event. 2021.
28. Bell A., Garrett P. Approaches to media discourse. 1998. URL: <https://www.worldcat.org/title/approaches-to-media-discourse/oclc/36755746>
29. Chaiuk T. Fear Culture in Media. 2020. URL : https://www.academia.edu/59439490/Fear_Culture_in_Media_An_Examination_on_Coronavirus_Discourse
30. Chesterman A. Translation strategies. *Memetics and translation strategies*. – Amsterdam: Philadelphia, 1997. P. 393.
31. Develotte C., Potolia A. Analysing Representations of Social Media in European News Media Discourse. 2021.
32. Ereshchenko M. Media discourse: communicative tactics and strategies. 2020. URL: https://www.academia.edu/345943/media_discourse_communicative_tactics_strategies
33. Faiz Sathi A. Mass Media Discourse: A Critical Analysis Research Agenda. 2018. URL: https://www.academia.edu/76894014/Mass_Media_Discourse_A_Critical_Analysis_Research_Agenda?sm=b

34. Fetzer A. Media discourse in context. 2018. URL: https://www.researchgate.net/publication/329440203_Media_discourse_in_context
35. Galieva, M. Verbalization of the Concept Word in Lexical Level. 2021. URL: <https://doi.org/10.33619/2414-2948/67/70>
36. Graedler A. L. Cultural shock. 2000. URL: <http://www.hf.uio.no/iba/nettkurs/translation/grammar/top7culture.html>
37. Hatim B. Translation strategies. 2019. URL: https://www.researchgate.net/publication/336322821_Translation_strategies
38. Hurtado Albir, Olalla-Soler C., Galán-Mañas A. Evolution of the Efficacy of the Translation Process in Translation Competence Acquisition. 2019. URL: https://www.researchgate.net/publication/337928878_Evolution_of_the_Efficacy_of_the_Translation_Process_in_Translation_Competence_Acquisition
39. Husar M.V. The Concept of Positivity in Private Classfields of the Section 'FOR HOME'. 2020.
40. Jordan C. Definition of translation, translation strategy, translation procedure, translation method, translation technique, translation transformation. 2021. URL: https://www.academia.edu/50869672/Definition_of_Translation_Translation_Strategy_Translation_Procedure_Translation_Method_Translation_Technique_Translation_Transformation?sm=b
41. Jaaskelainen R. Tapping the process: an explorative study of cognitive and effective factors involved in translating. Joensuu: University of Joensuu Publications in Humanities. 1999. P. 71.
42. Jääskeläinen, R. Investigating Translation Strategies in Recent Trends in Empirical Translation Research. 1993. URL: <https://www.worldcat.org/title/recent-trends-in-empirical-translation-research/oclc/31969269>
43. Khanjankhani M. On cultural differences and translation strategies. 2021. URL: https://www.researchgate.net/publication/353741805_On_cultural_differences_and_translation_strategies

44. Krauss R.M., Chiu C.Y. Language and Social Behavior. 2006. URL: <http://www.columbia.edu/~rmk7/PDF/HSP.pdf>
45. Krings. H. P. Translation problems and translation strategies of advanced German learners of French. In J. House, & S. Blum-Kulka (Eds.), *Interlingual and intercultural communication*. Tübingen: Gunter Narr. 1986. P. 72–263.
46. Kunimzhan S.A, Zhanar A.A., Zhamilya K.O., Gulyaim K.K., Gulzan A.S. Concept as the Main Research Object of Cognitive Linguistics. *International Journal of Environmental & Science Education*. 2017. URL: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1114655.pdf>
47. Lakić I. Media Discourse and Manipulation. 2021. URL: https://www.researchgate.net/publication/353220985_Media_Discourse_and_Manipulation
48. Loescher W. Translation performance, translation process and translation strategies. Tübingen: Gunter Narr. 1991. P. 88.
49. Lykina V.V. Verbalization of concepts and anticoncepts in public speeches (based on the speech by Gordon Brown). 2020. URL: https://www.researchgate.net/publication/348980307_Verbalization_of_concepts_and_anticoncepts_in_public_speeches_based_on_the_speech_by_Gordon_Brown
50. Machin D., Van Leeuwen T., J. Global Media Discourse. 2021. URL: https://www.researchgate.net/publication/35603590_Global_Media_Discourse
51. Mandych T.M. METAPHORICAL VERBALIZATION OF THE CONCEPT BASKETBALL. 2021. URL: https://www.researchgate.net/publication/352972603_METAPHORICAL_VERBALIZATION_OF_THE_CONCEPT_BASKETBALL
52. Newmark P. *A Textbook of Translation*. New York and London : Prentice Hall, 1988. P. 292.
53. Newmark P. *Approaches to Translation*. New York and London : Prentice Hall, 1988. P. 250.

54. Nida, E. A. *Toward a Science of Translating*. 1964. URL: <https://inicialatraduccionuv.files.wordpress.com/2014/01/towards-a-science-of-translating-nida.pdf>
55. Nida, E. A., Taber C. R. *The Theory and Practice of Translation*. 1969. URL: https://www.academia.edu/39886896/THE_THEORY_AND_PRACTICE_OF_TRANSLATION
56. Novak V. *The Concept of Linguistic Variable Revisited*. 2020. URL: https://www.researchgate.net/publication/339732204_The_Concept_of_Linguistic_Variable_Revisited
57. Piotrowska M. *Towards a Model of Strategies and Techniques for teaching Translation. Translator's strategies and creativity*. Amsterdam-Philadelphia: John Benjamins, 1998. 256 p.
58. Preller A. *From Sentence to Concept, a Linguistic Quantum Logic*. 2011. URL: https://www.researchgate.net/publication/228614782_From_Sentence_to_Concept_a_Linguistic_Quantum_Logic
59. Roscan A. *Hiding behind nice words: the use of euphemisms in mass-media discourse*. 2017.
60. Seguinot C. *The translation process*. Toronto: H.G. Publications. 1989. URL: https://www.researchgate.net/publication/37285758/the_translation_process
61. Sharma S. *Media, discourse and gender*. 2018. URL: https://www.researchgate.net/publication/345624266_Media_discourse_and_gender
62. Shevchuk, V. *Means of criminalistic tactics: modern understanding of the concept and some discussion problems*. 2020.
63. Shevchuk, V. *Problems of criminalistic methodics: modern understanding of the concept and innovative approach to the formation of the system*. 2020.
64. Shevchuk, V., & Kotiuk, M. *Modern problems of research of separate criminalistic methodics: definition of the concept and essential signs*. 2020. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/interconf/article/view/3949>

65. Strack, F., Schwarz, N., & Wänke, M. Semantic and pragmatic aspects of context effects in social and psychological research. 1991 P. 111-125.
66. Streeck, J. Culture, meaning, and interpersonal communication. In M. L. Knapp & G. R. Miller (Eds.), Handbook of interpersonal communication. 1994. P. 286-319.
67. Syrotin O. Means of Verbalization of the Concept "DISEASE" in English. 2021. URL:
https://www.researchgate.net/publication/352363809_Means_of_Verbalization_of_the_Concept_DISEASE_in_English
68. Umarova N. R., Yigitaliyeva S. I. Concept as a basic unit of cognitive linguistics. 2021. URL:
https://www.researchgate.net/publication/355067220_CONCEPT_AS_A_BASIC_UNIT_OF_COGNITIVE_LINGUISTICS
69. Venuti L. Strategies of translation. Encyclopedia of translation studies. London, New York : Routledge. P. 240–244.
70. Venuti L. The Translator's Invisibility: A history of translation. London and New York : Routledge, 1995. P. 353.
71. Wallmach K. Feminist translation strategies: Different or derived? 2020. URL:
<https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/02564710608530388>
72. Živil N. "Concept" in Modern Linguistics: the Component of the Concept "Good". 2020. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/62656539.pdf>

СПИСОК ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

(CD) — Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/>

(CD) — Collins Dictionary. URL: <https://www.collinsdictionary.com/>

(MD) — Multitran Dictionary. URL: <https://www.multitran.com/>

(MWD) — Merriam Webster Dictionary. URL: <https://www.merriam-webster/>

(TD) — Thesaurus Dictionary. URL: <https://www.thesaurus.com/>

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

(AMHG) — A. Mull. America's Most Hated Garment. The Atlantic. 2020. URL: <https://www.theatlantic.com/health/archive/2020/12/america-loves-to-hate-sweatpants/617324/>

(ATDGCADCVAAHM) — S. Dingfelder. Attention tourists: Don't get confused about D.C.'s various African American history museums. The Washington Post. 2019. URL: <https://www.washingtonpost.com/express/2019/09/12/attention-tourists-dont-get-confused-about-dcs-various-african-american-museums/>

(ATG CDCVAAHM) — S. Dingfelder. Attention tourists: Don't get confused about D.C.'s various African American history museums. The Washington Post. 2019. URL: <https://www.washingtonpost.com/express/2019/09/12/attention-tourists-dont-get-confused-about-dcs-various-african-american-museums/>

(CDTCGGB) — BBC News Staff. Crossing Divides: A train chat that still gives me goose bumps. BBC NEWS. 2019. URL: <https://www.bbc.com/news/uk-england-48635518>

(DABC BTPDA) — BBC News Staff. Dr Aaron Beck: Cognitive behavioural therapy pioneer dies aged 100. BBC NEWS. 2021. URL: <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-59124427>

(ITPPBCC) — HT Correspondent. It's time to press the panic button on climate change. The Hindustan Times. 2019. URL: <https://www.hindustantimes.com/editorials/it-s-time-to-press-the-panic-button-on-climate-change/story-52LbQ11DaARbT5qGRK8LcP.html>

(IWGEPA) — BBC News Staff. 'I was getting extreme panic attacks'. BBC NEWS. 2021. URL: <https://www.bbc.com/news/uk-wales-58153556>

(JVHVC) — R. Wingfield-Hayes. Japan: From vaccine hesitancy to vaccine success. BBC NEWS. 2021. URL: <https://www.bbc.com/news/world-asia-59342308>

(LTMEIOLASA) — M. J. Torres-Prioris, D. Lopez-Barroso. Language as a Threat: Multimodal Evaluation and Interventions for Overwhelming Linguistic Anxiety in Severe Aphasia. PubMed Central. Frontiers in Psychology. 2019. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6517493/>

(MHAIOSMD) — A. Thomas. Mental health: Altered images on social media 'detrimental'. BBC NEWS. 2021. URL: <https://www.bbc.com/news/uk-wales-58153556>

(NHNVFMKC) — BBC News Staff. Newspaper headlines: 'New variant fears' and 'migrants keep crossing'. BBC NEWS. 2021. URL: <https://www.bbc.com/news/blogs-the-papers-59426106>

(NWSMTUTHSCR) — K. McVeigh. Nobel-winning stock market theory used to help save coral reefs. The Guardian. 2021. URL: <https://www.theguardian.com/environment/2021/nov/28/stock-markets-modern-portfolio-theory-mpt-used-to-pick-coral-reefs-arks-conservation-survive-climate-crisis>

(OAJIFARLIBAWTOCT) — Editorial Board. Opinion: Alex Jones is facing a reckoning. Let it be a warning to other conspiracy theorists. The Washington Post. 2021. URL: <https://www.washingtonpost.com/opinions/2021/11/28/alex-jones-is-facing-reckoning-let-it-be-warning-other-conspiracy-theorists/>

(PPPWBABFMSICDMA) — M. Wilkinson. PRINCE OF PEACE Prince William BANNED aides from briefing against family members after seeing impact of Charles & Diana's media attacks. The Sun. 2021. URL: <https://www.thesun.co.uk/news/16816811/prince-william-banned-aides-family-members/>

(RUBWMST) — S. Rainsford. Russia-Ukraine border: Why moscow is stoking tensions. BBC NEWS. 2021. URL: <https://www.bbc.com/news/world-europe-59415885>

(SLB) — K. Blackfield. Study-life balance. BBC NEWS. 2022. URL: <https://www.bbc.co.uk/bitesize/articles/zbcbd6f>

(SLHMRCDDLCTB) — M. Savage. Suicides linked to HMRC cash demands in ‘loan charge’ tax bills. The Guardian. 2021. URL: <https://www.theguardian.com/politics/2021/nov/27/suicides-linked-to-hmrc-cash-demands-in-loan-charge-tax-bills>

(SMDJFA16GPLDGG) — K. Murphy, D. Hurst. Scott Morrison ‘did a jig’ following approval of \$16bn gas project labelled a ‘disaster’ by green groups. The Guardian. 2021. URL: <https://www.theguardian.com/environment/2021/nov/24>

(SMFPWHIHRRS) — BBC News Staff. Suicidal mum from Portsmouth was housed in hotel room, report says. BBC NEWS. 2021. URL: <https://www.bbc.com/news/uk-england-hampshire-59431103>

(SMMTGAM) — J. Fowler. Stephen McKinney: The man who thought he got away with murder. BBC NEWS. 2021. URL: <https://www.bbc.com/news/uk-northern-ireland-59410471>

(SMSHTTU) — S. Seibt. Spain mulls whether to send high-tech tanks to Ukraine. France24. 2022. URL: <https://www.france24.com/en/europe/20220610-spain-mulls-whether-to-send-high-tech-tanks-to-ukraine>

(SOVBD) — D. Heitz, M. Knott. Symptoms of Vitamin B Deficiencies. Healthline. 2022. URL: <https://www.healthline.com/health/symptoms-of-vitamin-b-deficiency>

(TDWDAAITB) — M. Novak. The devastating ways depression and anxiety impact the body. The New York Times. 2021. URL: <https://www.nytimes.com/2021/10/04/well/mind/depression-anxiety-physical-health.html>

(TMAPFTM) — A. Balick. The media as psychologist for the masses. DR. AARON BALICK. 2021. URL: <https://www.aaronbalick.com/news/the-media-as-psychologist-for-the-masses/>

(UKDTCCMSSFIM) — K. Willsher. UK's 'double talk' on Channel crisis must stop, says French interior minister. The Guardian. 2021. URL: <https://www.theguardian.com/uk-news/2021/nov/28/uks-double-talk-on-channel-crisis-must-stop-says-french-interior-minister>

(UKMDB) — M. Easton. The UK migrant dilemma - it's all about Brexit. BBC NEWS. 2021. URL: <https://www.bbc.com/news/uk-59369179>

(USPCSMIL) — BBC News Staff. US psychologists claim social media 'increases loneliness'. BBC NEWS. 2017. URL: <https://www.bbc.com/news/newsbeat-39176828>

(UWPPLC) — S. Rainsford. Ukraine war: Putin presses on after Lysychansk capture. BBC NEWS. 2022. URL: <https://www.bbc.com/news/world-europe-62033619>

(UWPPLC) — S. Rainsford. Ukraine war: Putin presses on after Lysychansk capture. BBC NEWS. 2022. URL: <https://www.bbc.com/news/world-europe-62033619>

(WBGAOCC) — N. Cohen. Why do we Britons still genuflect before age-old class caricatures? The Guardian. 2021. URL: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2021/nov/27/why-do-we-britons-still-genuflect-before-age-old-class-caricatures>

(WIA) — A. Kahn, J. Rische. What Is Asthenia? Healthline. 2022. URL: <https://www.healthline.com/health/weakness>

(WLSRK) — A. Alluri. 'Why do you like Shah Rukh Khan?'. BBC NEWS. 2021. URL: <https://www.bbc.com/news/world-asia-india-59344606>

ДОДАТОК

Вербалізація концепту ТРИВОЖНІСТЬ у сучасному англійськомовному медійному дискурсі та його відтворення в українському перекладі

1.	<p><i>Previous research has evidenced that stroke is commonly associated to pervasive <u>emotional changes</u> (e.g., <u>depression, anxiety, irritability, apathy, impaired awareness</u>). (LTMEIOLASA, URL)</i></p>	<p>Попередні дослідження показали, що інсульт зазвичай пов'язаний із поширеними <u>емоційними змінами</u> (наприклад, <u>депресією, тривогою, дратівливістю, апатією, порушенням усвідомлення</u>). (переклад наш – І.В.Г.)</p>
2.	<p><i>Linguistic anxiety is an <u>abnormal stress response induced by situations that require the use of verbal behavior</u>. (LTMEIOLASA, URL)</i></p>	<p>Лінгвістична <u>тривога</u> - це <u>аномальна стресова реакція</u>, викликана ситуаціями, які вимагають використання <u>вербальної поведінки</u>.</p>
3.	<p><i><u>Aphasic syndromes</u> are frequently classified upon performance on <u>verbal repetition tasks</u>. (LTMEIOLASA, URL)</i></p>	<p><u>Афатичні синдроми</u> часто класифікують після виконання завдань на <u>вербальне повторення</u>.</p>
4.	<p><i>Our recent <u>warnings</u> have indeed been heard and the <u>effect</u> is noticeable: <u>tensions</u> <u>have risen</u>. (RUBWMIST, URL)</i></p>	<p>Наші останні <u>застереження</u> дійсно були почуті, і <u>ефект</u> помітний: <u>напруга зростає</u>.</p>

5.	<i>russia currently has <u>a huge advantage in artillery and ammunition.</u></i> (UWPPOALC, URL)	росія має <u>величезну перевагу в артилерії та озброєнні.</u>
6.	<i>That's definitely <u>a matter of concern for moscow.</u></i> (RUBWMIST, URL)	Це, безумовно, <u>хвилює</u> Москву.
7.	<i>He believes they could launch <u>an attack from several directions early next year.</u></i> (RUBWMIST, URL)	Він вважає, що на початку наступного року вони можуть почати <u>атаку</u> з кількох напрямків.
8.	<i>Officials have now said there have been <u>eight cases of suicide by taxpayers facing a charge.</u></i> (SLHMRCCDLCTB, URL)	Наразі чиновники заявили, що сталося <u>вісім випадків самогубства</u> платників податків, яким було пред'явлено <u>звинувачення.</u>
9.	<i>However, there is still <u>concern</u> across parliament about their <u>effect.</u></i> (SLHMRCCDLCTB, URL)	Однак у парламенті все ще існує <u>занепокоєння</u> щодо їх <u>впливу.</u>
10.	<i>Time and time again the government has been <u>warned of the serious mental health impact</u> the loan charge is having on people.</i> (SLHMRCCDLCTB, URL)	Уряд неодноразово <u>попереджали</u> про <u>серйозний вплив</u> кредитної заборгованості на <u>психічне здоров'я</u> людей.
11.	<i>I wrote to the prime minister and the chancellor to urge them to change course and help those <u>struggling.</u></i> (SLHMRCCDLCTB, URL)	Я написав прем'єр-міністру та канцлеру, щоб закликати їх до відповідних змін й допомогти тим, хто <u>зіткнувся із труднощами.</u>

12.	<i>If the British do not pretend, our voices <u>betray</u> us. (WBGAOCC, URL)</i>	Якщо британці не будуть прикидатися, то наші голоси нас <u>видадуть</u> .
13.	<i>The second is <u>to blame</u> him on a make-believe British culture. (WBGAOCC, URL)</i>	Друге — <u>звинувачувати</u> його в вигаданій британській культурі.
14.	<i>You <u>lost control</u> of your life so you bought some sweatpants. (AMHG, URL)</i>	Ви <u>втратили контроль</u> над своїм життям, тому купили спортивні штани.
15.	<i>But sweatpants, through it all, have maintained a whiff of low-classness or <u>physical desperation</u> in the popular imagination. (AMHG, URL)</i>	Але спортивні штани, незважаючи на все це, збереглись в народній уяві як рід низького класу або символ фізичного відчаю.
16.	<i>It's no surprise that when a person gets a diagnosis of <u>heart disease, cancer</u> or some other <u>life-limiting</u> or <u>life-threatening</u> physical ailment, they become <u>anxious</u> or <u>depressed</u>. (TDWDAAITB, URL)</i>	Не дивно, що коли людині ставлять діагноз <u>серцево-судинне захворювання, рак</u> чи іншої <u>фізичної хвороби</u> , яка обмежує життя або <u>загрожує життю</u> , вона стає <u>тривожною</u> чи <u>депресивною</u> .
17.	<i>An <u>untreated</u> mental illness can significantly increase <u>the risk</u> of becoming <u>physically ill</u>. (TDWDAAITB, URL)</i>	<u>Нелікована психічна хвороба</u> може значно збільшити <u>ризик</u> фізичного захворювання.
18.	<i><u>Physical disorders</u> may result in behaviors that make <u>mental conditions</u> worse. (TDWDAAITB, URL)</i>	<u>Фізичні розлади</u> можуть призвести до поведінки, яка <u>погіршує психічний стан</u> .

19.	<i>A person experiencing <u>weakness</u> may not be able to move a certain part of their body properly. (WIA, URL)</i>	Людина, яка відчуває <u>слабкість</u> , може бути не в змозі правильно рухати певною частиною свого тіла.
20.	<i><u>Asthenia</u> is best described as a <u>lack of energy</u> to move certain muscles or even all muscles in the body. (WIA, URL)</i>	<u>Астенію</u> найкраще описати як <u>нестачу енергії</u> для руху певних м'язів або навіть усіх м'язів тіла.
21.	<i><u>Weakness</u> may be temporary. (WIA, URL)</i>	<u>Слабкість</u> може бути тимчасовою.
22.	<i>They can range from <u>fatigue</u> and <u>confusion</u> to <u>anemia</u> or a <u>compromised immune system</u>. (SOVBD, URL)</i>	Вони можуть варіюватися від <u>втоми</u> і <u>сплутаності</u> до <u>анемії</u> або <u>порушення роботи імунної системи</u> .
23.	<i>PRINCE William <u>banned</u> aides from briefing against family members after seeing the <u>devastating impact</u> of his parents Charles and Diana's media <u>attacks</u>. (PPPWBABFMSICDMA, URL)</i>	ПРИНЦ Вільям <u>заборонив</u> помічникам проводити брифінг проти членів сім'ї, побачивши <u>руйнівний вплив</u> від <u>нападів</u> ЗМІ на його батьків Чарльза та Діани.
24.	<i>The documentary alleged leaks to the Press about Meghan's <u>bad behaviour</u> towards staff came from other royal households shortly after the wedding in 2018. (PPPWBABFMSICDMA, URL)</i>	Документальний фільм, який нібито витік у пресу про <u>погану поведінку</u> Меган щодо персоналу, надійшов з інших королівських домівок незабаром після весілля в 2018 році.
25.	<i>There has been a lot of <u>rumours</u> for some time about the most <u>damaging</u> and</i>	Протягом деякого часу ходило багато <u>чуток</u> про найбільш <u>руйнівні</u> й <u>негативні</u> історій.

	<i>negative stories.</i> (PPPWBABFMSICDMA, URL)	
26.	<i>Coverage of the English Channel migrant crisis continues to dominate the front pages.</i> (NHNVFMKC, URL)	Висвітлення <u>кризи</u> міграції через Ла-Манш продовжує з'являтися на перших сторінках.
27.	<i>A Whitehall source tells the Guardian the possibility of it being resistant to antibodies makes it "a potentially significant threat to the vaccine programme".</i> (NHNVFMKC, URL)	Джерело в Уайтхоллі повідомляє The Guardian, що можливість його стійкості до антитіл робить його " <u>потенційно значною загрозою</u> для програми вакцинації".
28.	<i>Given Home Office plans to use Border Force vessels to push precarious dinghies back into French waters.</i> (UKMDB, URL)	Враховуючи, що міністерство внутрішніх справ планує використовувати судна прикордонних сил, щоб повертати <u>хиткі</u> човни назад у французькі води.
29.	<i>Yet the record number of migrants arriving in small boats across the Channel demonstrates impotence, rather than control.</i> (UKMDB, URL)	Проте рекордна кількість мігрантів, які прибувають через Ла-Манш на невеликих човнах, демонструє радше <u>імпотенцію</u> , аніж контроль.
30.	<i>There is significant pressure on the government.</i> (UKMDB, URL)	Існує <u>значний тиск</u> на владу.
31.	<i>They are Hindu, Muslim and Christian, happy and unhappy homemakers, content and frustrated working women, and</i>	Це індуїстки, мусульманки та християнки, щасливі й нещасні домогосподарки, задоволені й <u>розчаровані</u> працюючі жінки, а

	<i>resigned and <u>restless</u> working class women. (WLSRK, URL)</i>	також покірні та <u>невгамовні</u> жінки робітничого класу.
32.	<i>These stories of his female fandom are, in effect, a tale of economic <u>inequity</u>. (WLSRK, URL)</i>	Ці історії його жіночого фандому, по суті, є розповіддю про економічну <u>несправедливість</u> .
33.	<i>Ms Bhattacharya writes about <u>anxieties and mutinies</u> that forever puts them at a <u>disadvantage</u>. (WLSRK, URL)</i>	Пані Бхаттачарья пише про <u>тривоги та заколоти</u> , які назавжди ставлять їх у <u>невигідне становище</u> .
34.	<i>His <u>anxiety</u> about his fate, a defining feature of many of his roles, made him an ideal partner for women. (WLSRK, URL)</i>	Його <u>тривога</u> за свою долю, що була визначальною рисою багатьох його ролей, зробила його ідеальним партнером для жінок.
35.	<i>His visible <u>vulnerability</u> meant he didn't shy away from showing his <u>feelings</u> or caring about theirs. (WLSRK, URL)</i>	Його видима <u>вразливість</u> означала, що він не цурався показувати свої <u>почуття</u> чи хвилюватися про їхні.
36.	<i>These are not merely gushing fangirls, blind to Khan's more <u>problematic</u> roles, which included <u>stalking and violence</u>. (WLSRK, URL)</i>	Це не просто фанатки, які не бачать <u>проблемніших</u> ролей Хана, які включали <u>переслідування та насильство</u> .
37.	<i>Rather, theirs is a <u>critical gaze</u>. (WLSRK, URL)</i>	Скоріше, це їхній <u>критичний погляд</u> .

38.	<i>Mother <u>slapped</u> her when, as a teenager, she <u>snuck off</u> to the cinema to watch a Khan film. (WLSRK, URL)</i>	Мати <u>дала їй ляпаса</u> , коли, ще підлітком, вона <u>прокрадалась</u> в кінотеатр, щоб подивитися фільм Хана.
39.	<i>The <u>death</u> of his wife Lu Na during a holiday in County Fermanagh in April 2017 appeared to be a <u>tragic boating accident</u>. (SMMTGAM, URL)</i>	<u>Смерть</u> його дружини Лу На під час відпустки в графстві Фермана в квітні 2017 року спочатку була <u>трагічним випадком</u> на човні.
40.	<i>McKinney made two 999 calls in which he could be heard <u>crying and breathing heavily</u>. (SMMTGAM, URL)</i>	Маккінні зробив два дзвінки на 999, під час яких було чути, як він <u>плаче і важко дихає</u> .
41.	<i>McKinney was described by the prosecution as "a <u>controlling, manipulative, coercive</u> man who was determined to end his marriage". (SMMTGAM, URL)</i>	Обвинувачення описало Маккінні як « <u>контролюючого, маніпулятивного, примусового</u> чоловіка, який був сповнений рішучості розірвати шлюб».
42.	<i>A project that has been labelled a "<u>disaster</u>" by environmentalists. (SMDJFA16GPLDGG, URL)</i>	Проект, який екологи назвали « <u>катастрофою</u> ».
43.	<i>He said the OECD's <u>push</u> for greater transparency about carbon pricing. (SMDJFA16GPLDGG, URL)</i>	Він сказав, що ОЕСР <u>наполягає</u> на більшій прозорості щодо ціноутворення на вуглець.
44.	<i>"Don't feel bad. That happens a lot," a museum employee chimed in. (ATGCDCVAAHM, URL)</i>	«Не переймайтесь. Таке часто трапляється.», – додав співробітник музею.

45.	<i>Sneaking a peek at the end of the labyrinth.</i> (ATGCDVCVAAHM, URL)	<u>Крадькома</u> зазирнути в кінець лабіринту.
46.	<i>We got <u>confused</u> by the Metro map.</i> (ATGCDVCVAAHM, URL)	Карта метро здалась нам <u>заплутаною</u> .
47.	<i>This is first because the labour market of your country works in part with <u>clandestine</u> immigrants.</i> (UKDTCCMSSFIM, URL)	Це в першу чергу тому, що ринок праці Вашої країни працює частково з <u>нелегальними</u> імігрантами.
48.	<i>“We want to be treated as such, treated as allies not vassals and not be <u>hostages</u> to British domestic politics.”</i> (UKDTCCMSSFIM, URL)	Ми хочемо, щоб до нас ставилися як до союзників, а не як васалів і не були <u>заручниками</u> внутрішньої політики Британії».
49.	<i>This <u>frustration</u> was voiced by Macron on Friday when he <u>accused</u> the UK of a lack of seriousness over the Channel <u>crisis</u>.</i> (UKDTCCMSSFIM, URL)	У п'ятницю Макрон повідомив, що <u>розчарувався</u> та <u>звинуватив</u> Великобританію у несерйозному відношенні щодо <u>кризи</u> в Англійському каналі.
50.	<i>Darmanin said he had “a <u>cordial</u> relationship based on trust” with Patel, but expressed growing French <u>frustration</u> at the mixed and <u>contradictory</u> messages heard from Boris Johnson’s government.</i> (UKDTCCMSSFIM, URL)	Дарманін сказав, що у нього були «сердечні стосунки, засновані на довірі» з Пателем, але висловив зростаюче <u>розчарування</u> Франції через змішані та <u>суперечливі</u> <u>повідомлення</u> від уряду Бориса Джонсона.
51.	<i>A <u>tragedy</u> that <u>shocked</u> both sides of the Channel and has sparked a <u>blame game</u></i>	<u>Трагедія</u> , яка <u>шокувала</u> країни по обидві сторони протоки Ла-

	<i>between London and Paris.</i> (UKDTCCMSSFIM, URL)	Манш та спричинила <u>низку</u> <u>конфліктів</u> між Лондоном та Парижем.
52.	<i>It's not only <u>insulting</u> it's totally unrealistic.</i> " (UKDTCCMSSFIM, URL)	Це не тільки <u>образливо</u> , але й зовсім неправдоподібно.
53.	<i>Darmanin strongly <u>criticised</u> what he called "<u>double talk</u>" coming out of London and said France.</i> (UKDTCCMSSFIM, URL)	Дарманін різко <u>розкритикував</u> те, що він назвав « <u>подвійною розмовою</u> ».
54.	<i>They should stop saying one thing in private while <u>insulting</u> his country in public if there is to be a solution to the <u>crisis</u> in the Channel.</i> (UKDTCCMSSFIM, URL)	Якщо є намір дійти спільної згоди у вирішенні <u>кризи</u> у Ла-Манші, їм слід припинити говорити наодинці одне, а публічно <u>насміхатися з</u> його країни.
55.	<i>The gains go beyond positive ecological outcomes and include crucial <u>social</u>.</i> (NWSMTUTHSCR, URL)	Здобутки вичерпують не тільки певні екологічні, а й ключові <u>соціальні результати</u> .
56.	<i>The task was to identify the 50 reefs that are most likely to <u>survive</u> the climate crisis and be able to repopulate other reefs, if other <u>threats</u> are absent.</i> (NWSMTUTHSCR, URL)	Завдання полягало в тому, щоб визначити 50 рифів, які, швидше за все, <u>переживуть кліматичну кризу</u> та, якщо інших <u>загроз</u> не буде, зможуть знову відновити популяцію рифів.
57.	<i>A mathematical framework developed by the economist Harry Markowitz in the 1950s to help <u>risk-averse</u> investors</i>	Математична структура, розроблена економістом Гаррі Марковіцем у 1950-х роках, щоб допомогти інвесторам, які не

	<i>maximise returns.</i> (NWSMTUTHSCR, URL)	<u>схильні</u> до <u>ризиків</u> , максимізувати прибуток.
58.	<i>It is showing early signs of helping save <u>threatened</u> coral reefs.</i> (NWSMTUTHSCR, URL)	Вона демонструє первинні ознаки допомоги в порятунку коралових рифів, які знаходяться <u>під загрозою</u> .
59.	<i>Just before he launched the <u>invasion</u> of Ukraine on 24 February.</i> (UWPPLC, URL)	Незадовго до <u>вторгнення</u> в Україну 24 лютого.
60.	<i>Instead of focusing on a person's unconscious, he sought to counter <u>negative thoughts</u> within his patients.</i> (DABCBTPDA, URL)	Замість того, щоб зосередитися на підсвідомості людини, він намагався боротися із <u>негативним думкам</u> у своїх пацієнтів.
61.	<i>Spain this week confirmed <u>an explosive report</u> that it is considering supplying the Ukrainian <u>army</u> with dozens of <u>Leopard 2 main battle tanks</u>.</i> (SMSHTTU, URL)	Цього тижня уряд Іспанії <u>підтвердив інформацію</u> про те, що дійсно розглядається можливість постачання українській <u>армії</u> десятків <u>основних бойових танків Leopard 2</u> .
62.	<i>CBT was originally developed to manage <u>depression</u>.</i> (DABCBTPDA, URL)	КПТ був спочатку розроблений для боротьби з <u>депресією</u> .
63.	<i>After his initial training, Dr Beck began to <u>question</u> the basis of typical Freudian <u>psychoanalysis</u> which focused on uncovering <u>conflicts</u> buried within people's pasts.</i> (DABCBTPDA, URL)	Після інтернатури доктор Бек почав <u>сумніватися</u> в основі типового фрейдистського <u>психоаналізу</u> , де зосереджувалась увага на

		розкритті <u>конфліктів</u> , похованих у минулому людей.
64.	<i>Judge Bellis called <u>inappropriate conduct</u> by Mr. Jones’s attorneys regarding depositions and the “<u>callous disregard</u>” for her repeated rulings required <u>the most severe sanction of default</u>. (OAJIFARLIBAWTOCT, URL)</i>	Суддя Белліс оголосила адвокатам пана Джонса <u>неналежне ведення справи</u> щодо <u>письмових свідчень</u> , а « <u>бездушне ігнорування</u> » її <u>неодноразових постанов</u> вимагало <u>впровадження найсуворіших санкції</u> за <u>невиконання зобов’язань</u> .
65.	<i>The judge in the Texas case cited the defendants’ “<u>general bad faith</u>” toward the litigation and Mr. Jones’s “<u>public threats</u>”. (OAJIFARLIBAWTOCT, URL)</i>	Суддя з тexasької справи посилався на «загальну <u>недобросовісність</u> » підсудних у судовому процесі та « <u>публічні погрози</u> » пана Джонса.
66.	<i>Mr. Jones went on air and <u>complained</u> about <u>being deprived</u> of a fair trial and invoked his rights to free speech under the <u>First Amendment</u>. (OAJIFARLIBAWTOCT, URL)</i>	Пан Джонс вийшов в ефір і <u>поскаржився</u> на <u>позбавлення</u> права на справедливий розгляд судового процесу та посилався на своє право на свободу слова згідно з Першою поправкою.
67.	<i>Let it be a <u>warning</u> to other <u>conspiracy theorists</u>. (OAJIFARLIBAWTOCT, URL)</i>	Нехай це буде <u>попередженням</u> для інших <u>прихильників теорії змови</u> .
68.	<i>These <u>shameful</u> and <u>compelling</u> artifacts were <u>well-labeled</u>. (ATDGCADCVAAHM, URL)</i>	Ці <u>ганебні</u> та переконливі артефакти були добре позначені.

69.	<i>I was riveted by the story of one <u>daring act of resistance</u>, where an <u>enslaved 23-year-old sailor named Robert Smalls quietly took control of a Southern gunboat.</u> (ATDGCADCVAAHM, URL)</i>	Мене захопила історія одного <u>зухвалоного руху опору</u> , коли <u>поневолений</u> 23-річний моряк на ім'я Роберт Смоллс непомітно взяв під контроль канонерський човен південного напрямку.
70.	<i>Safeguarding board chairman David Goosey said although the <u>death</u> was not linked to <u>abuse</u> or <u>neglect</u>.</i> (SMFPWHIHRRS, URL)	Голова ради охорони Девід Гузі заявив, що <u>смерть</u> не була пов'язана з <u>насильством</u> чи <u>недбалістю</u> .
71.	<i>There is little <u>doubt</u> that the media has a far more <u>profound affect</u> on our culture than does the entire profession of <u>psychology</u>.</i> (TMAPFTM, URL)	<u>Безсумнівно</u> , засоби масової інформації <u>впливають</u> набагато <u>суттєвіше</u> на нашу культуру, ніж уся сфера <u>психології</u> .
72.	<i>Take for example the <u>shaming and bullying</u> that regularly goes on shows.</i> (TMAPFTM, URL)	Візьмемо, <u>наприклад</u> , <u>засудження</u> та <u>травлю</u> , які регулярно транслюються на телебаченні.
73.	<i>The <u>much derided</u> A-level and university programmes in media and cultural studies are simply misunderstood.</i> (TMAPFTM, URL)	<u>Висміяні</u> університетські та рівня «А» програми у сфері медіа та культурології просто неправильно розуміють.
74.	<i>We will also examine the role of advertising in <u>disseminating harmful content</u>.</i> (MHAIOSMD, URL)	Ми також розглянемо роль реклами в <u>поширенні шкідливого</u> вмісту.

75.	<i>For months <u>the pressure had been building</u> and <u>he had been ignoring it</u>. (IWGEPA, URL)</i>	Місяцями <u>тиск зростав</u> , а він <u>продовжував ігнорувати</u> його.
76.	<i>It can be <u>terrifying, overwhelming and isolating</u>, and can be set off by something <u>seemingly very small</u>. (WDYDIYHAPA, URL)</i>	Це може <u>лякати</u> , <u>приголомшувати</u> та <u>усамітнювати</u> , та може бути викликано чимось, здавалося б, дуже незначним.
77.	<i>It claims exposure to idealised representations of other people's lives may cause <u>feelings of envy</u>. (USPCSMIL, URL)</i>	Він стверджує, що вплив ідеалізованих уявлень про життя інших людей може викликати <u>почуття заздрості</u> .
78.	<i>A report suggests that more than two hours of social media use a day doubled the chances of a person experiencing <u>social isolation</u>. (USPCSMIL, URL)</i>	У звіті йдеться про те, що використання соціальних мереж більше двох годин на день подвоїло <u>ймовірність виникнення соціальної ізоляції</u> .
79.	<i>There was a small rise in that between <u>emotional issues</u> and social-media use. (TTAMHOSFNL, URL)</i>	Між <u>емоційними проблемами</u> та використанням соціальних мереж було невелике зростання.
80.	<i>A young mother who was repeatedly identified as <u>suicidal</u> took her own life while staying alone in temporary hotel accommodation. (SMFPWHIHRRS, URL)</i>	Молода мати, у якої неодноразово визначали <u>суїцидальні нахили</u> , <u>покінчила з життям</u> у готелі, де тимчасово проживала.
81.	<i>She had repeated <u>episodes of suicide ideation</u>, and heard voices "commanding</i>	У неї неодноразово траплялися <u>епізоди суїцидальних думок</u> ,

	<i>she <u>harm herself</u>". (SMFPWHHRRS, URL)</i>	вона чула голоси, які «наказували їй <u>нашкодити</u> собі».
82.	<i>Social media sites like Twitter, Facebook and Pinterest are <u>causing more people to feel alone</u>. (USPCSMIL, URL)</i>	Соціальні мережі, такі як Twitter, Facebook та Pinterest, <u>змушують</u> все більше людей <u>відчувати себе самотніми</u> .
83.	<i>It is now commonly used to manage <u>anxiety and depression</u>, but it can also be used for other <u>mental health issues</u> such as <u>post-traumatic stress disorders</u>. (DABCBTTPDA, URL)</i>	Зараз він зазвичай використовується для боротьби з <u>тривогою та депресією</u> , але його також можна використовувати для інших <u>проблем психічного здоров'я</u> , таких як <u>посттравматичні стресові розлади</u> .
84.	<i>People who undergo CBT are encouraged to <u>question their own self-disparaging assumptions and thought processes</u> to change how they see themselves and the world around them. (DABCBTTPDA, URL)</i>	Людей, які проходять КПТ, змушують <u>засумніватись</u> у своїх власних <u>принизливих</u> припущення та <u>процесах мислення</u> , щоб змінити те, як вони бачать себе та навколишній світ.
85.	<i>A train chat that still gives me <u>goose bumps</u>. (CDATCTSGMGB, URL)</i>	Схема поїзда, від якої у мене досі <u>сироти виступають по шкірі</u> .
86.	<i>Not only has Japan succeeded in overcoming the early <u>chaos</u>, it's managed to get a higher percentage of its population vaccinated. (JVHVC, URL)</i>	Японії не тільки вдалося подолати ранній <u>хаос</u> , але й здійснити вакцинацію більшої частки населення країни.

87.	<i>The permafrost thaw is a particularly <u>scary</u> event because it could release large amounts of heat-trapping gases. (ITPPBCC, URL)</i>	Відтавання вічної мерзлоти є особливо <u>страшною</u> подією, оскільки воно може вивільнити велику кількість газів, що утримують тепло.
88.	<i>It's time to press <u>the panic button</u> on climate change. (ITPPBCC, URL)</i>	Настав час натиснути <u>тривожну кнопку</u> щодо зміни клімату.
89.	<i>That governments and large businesses are not really interested in doing much to minimise <u>damage</u>. (ITPPBCC, URL)</i>	Уряди та великі підприємства насправді не зацікавлені в мінімізації <u>збитків</u> .
90.	<i>If these two events in the far north of the planet do not bring the world to <u>the edge of panic</u>, we don't know what will. (ITPPBCC, URL)</i>	Якщо ці дві події на крайній півночі планети не доведуть світ до <u>цілковитої паніки</u> , ми не знаємо, що зможе довести.
91.	<i>She was <u>crying</u> and I thought 'do you or don't you say anything?' (CDTCGGB, URL)</i>	Вона <u>плакала</u> , і я думав: «Чи варто її якось втішити?»
92.	<i>I was <u>desperate</u> to get home. (CDTCGGB, URL)</i>	Я <u>відчайдушно</u> хотів повернутися додому.
93.	<i>I was so <u>self-unconscious</u>. (CDTCGGB, URL)</i>	Я був таким <u>несвідомим</u> .
94.	<i>I just tried to give some <u>moral support</u>. (CDTCGGB, URL)</i>	Я просто намагався надати якусь <u>моральну підтримку</u> .
95.	<i>From vaccine <u>hesitancy</u> to vaccine success. (JVHVC, URL)</i>	Від <u>вагань</u> щодо вакцинації до її цілковитого успіху.

96.	<i>All this can be pretty <u>exhausting!</u></i> (SLBHTSST, URL)	Все це може бути досить <u>виснажливим!</u>
97.	<i>Sometimes focusing on other <u>senses</u>, such as smell, can help bring you back to the here and now.</i> (WDYDIYHAPA, URL)	Іноді зосередження на інших <u>відчуттях</u> , наприклад нюхових, може допомогти повернути Вас до тями.
98.	<i>Focus on your <u>breathing</u> – <u>breathing in and out really slowly</u> can help make you <u>feel better</u>.</i> (WDYDIYHAPA, URL)	Зосередьтеся на своєму <u>диханні</u> – <u>повільні вдихи</u> і <u>видихи</u> можуть допомогти Вам <u>почуватись</u> краще.
99.	<i>When you're having a <u>panic attack</u>, your body is perceiving <u>a threat or a danger</u>.</i> (WDYDIYHAPA, URL)	Коли у вас <u>панічна атака</u> , ваше тіло сприймає <u>загрозу</u> чи <u>небезпеку</u> .
100.	<i>This sort of a <u>feedback loop</u> could be <u>catastrophic</u> for the earth.</i> (ITPPBCC, URL)	Такий цикл зворотного зв'язку може стати <u>катастрофічним</u> для Землі.

SUMMARY

The paper outlines the verbalization of the concept of ANXIETY in modern English-language media discourse and the features of its representation in Ukrainian translation. This research highlights the peculiarities of the concept and its ways of reproduction from the English language into Ukrainian, as well as, explains the technics and methods of translation. The research on the verbalization of the given concept is based on the knowledge of media discourse characteristics, its pragmatic features and ways of rendering in English and Ukrainian.

The main goal of the paper is to analyze the linguistic means of verbalizing the concept of ANXIETY in the modern English-language media discourse, as well as to determine the peculiarities of their reproduction in the Ukrainian language.

The practical significance of the obtained results lies in their further possible use in general and special education courses on the theory and practice of the English language, linguistic and cultural studies, translation studies, special courses on the study and translation of elements of media discourse, etc.

The research material consists of 100 fragments (sentences) of modern English-language media discourse, selected by the continuous sampling method from the English-language media "The Guardian", "BBC", "The Washington Post", "The Telegraph", "The Atlantic", "Healthline", "France24", "The New York Times", "The Hindustan Times", "The Sun", etc. and their translations into Ukrainian.

The master's qualification work consists of an INTRODUCTION, three CHAPTERS, CONCLUSIONS TO CHAPTERS and GENERAL CONCLUSIONS, THE LIST OF USED REFERENCE, SCIENTIFIC AND ILLUSTRATIVE SOURCES, an ANNEX and the SUMMARY.

The INTRODUCTION defines the relevance, purpose and tasks of the research, scientific novelty and practical significance, describes the structure of the work, etc. CHAPTER 1 outlines the theoretical basis of the work. CHAPTER 2 analyzes methods and examples of equivalent reproductions of the proposed fragments. In CHAPTER 3, the practical part of the work is shown, the translation of the elements is analyzed, as

well as, the translation transformations, techniques and methods used to achieve adequacy are determined. CONCLUSIONS are given to each section, and the GENERAL CONCLUSIONS summarize all the analyzed material and highlight the obtained results and observations. In the end, THE LIST OF REFERENCE, SCIENTIFIC AND ILLUSTRATIVE SOURCES, an ANNEX with the proposed 100 fragments and their translation, and a SUMMARY, which briefly indicate the purpose, goals and material of the research, a concise content of the work, the main results and conclusions of the master's thesis, are indicated.

The results and conclusions of the research show the framing structure of the concept as the linguistic notion. The enumeration of the scientists` views on the concept classification was presented in the paper.

The media discourse bears an important effect on the readers that should be represented in the rendering version. Thus, this type of discourse is widely used in specific fields, such as psychology, socio-politics, law etc, to achieve the communicative effect on wanted communicative intentions.

The translation methods and technics are important to achieve the adequacy of translation. The most frequently used translation transformations, based on the analysis of the provided fragments, are modulation, compensation, grammatical replacement and transposition. The fragments and the choice of their rendering are described in more detail in CHAPTER 2 and CHAPTER 3.

The vital influence of the term concept, specifically the concept of ANXIETY in mass media as the tool for achieving the major goals of this discourse was determined. The paper widely analysis the pragmatic grounds of the concept of ANXIETY using the method of framing analysis.

Keywords: *concept ANXIETY, frame analysis, pragmatics, verbalization, translation, translation transformation, media discourse.*